

VII LUKU

PUOLUE LOKAKUUN SUUREN SOSIALISTISEN VALLANKUMOUKSEN INNOITAJANA JA VOITON JÄRJESTÄJÄNÄ (maalis- — lokakuu 1917)

1. Maan ulko- ja sisäpoliittinen tilanne tsarismien kukistamisen jälkeen. Puolueen legalisoituminen

Vuoden 1917 helmikuun vallankumous aiheutti muutoksen Venäjän ulkopoliittisessa asemassa. Koko maailman työtätekevät tervehtivät riemuiten Venäjän työväenluokkaa, joka ensimmäisenä oli kohottanut kapinalipun imperialistisen sodan vuosina. Venäjän vallankumouksen vaikutuksesta työväenliike ja sodanvastainen liike voimistui muissa maissa, varsinkin sotaa käyvissä maissa.

Sitä vastoin kummankin imperialistisen liittouman — Ententen sekä Saksan ja tämän liittolaismaiden — hallitsevissa luokissa vallankumous aiheutti mitä syvintä huolestusta. Imperialistit pelkäsivät Venäjän vallankumouksen voivan vaikuttaa esimerkkinä koko maailman työtätekeviin. Eivätkä he erehtyneetkään tässä suhteessa.

Sotivien maiden asema ei ollut yhtäläinen. Saksa oli saavuttanut suurta menestystä rintamalla, mutta se oli jännittänyt voimansa äärimmilleen; teollisuus pystyi hädin tuskin tyydyttämään rintaman tarpeet ja kansa näki nälkää. Sodan jatkuminen kahdella rintamalla — toisaalta Englantia ja Ranskaa ja toisaalta Venäjää vastaan — uhkasi muodostua Saksan täydelliseksi tappioksi. Saksan ja sen liittolaismaiden hallitukset päättivät käyttää hyväksi Venäjän vallankumousta pakottaakseen Venäjän erillisrauhaan ja suunnatakseen sitten kaikki voimansa Ententeä vastaan. Peläten vallankumouksen syvenemisen johtavan Venäjän porvarillisen hallituksen kukistumiseen ja siten vallankumouksellisen liikkeen voimistumiseen koko maailmassa Saksan vallanpitäjät tahtoivat solmia rauhan Väliaikaisen hallituksen kanssa.

Englannin ja Ranskan asema oli jonkin verran parempi kuin Saksan ja tämän liittolaismaiden asema. Pitäen silmällä omia

imperialistisia tarkoituksiperiään Entente-valtioiden puolelle asetui huhtikuussa 1917 Amerikan Yhdysvallat valtavine teollisine voimineen. Mutta Entente pelkäsi, että vallankumouksen kehittyminen vaikuttaa työväenliikkeeseen Entente-maiden selustassa, johtaa Venäjän eroamiseen sodasta ja Saksan voittaminen käy siten vaikeammaksi. Ententen imperialistit ottivat tehtäväkseen tukea Väli aikaista hallitusta ja pakottaa Venäjän jatkamaan sotaa. Samalla USA:n, Englannin ja Ranskan imperialistit suunnittelivat voivansa käyttää hyväksi Venäjän heikkenemistä sodassa saattaakseen maan entistä suurempaan taloudelliseen riippuvaisuuteen ja Venäjän kansat entistä enemmän kapitalistien riistettäväksi.

Kaikkien sotivien maiden porvaristo yritti siis auttaa Väli aikaista hallitusta tukahduttamaan Venäjän vallankumouksen ja estää siten vallankumouksen puhkeamisen selustassaan.

Suoritettuaan vallankumouksen Venäjän työtätekevät toivoivat saavansa rauhan, maata, leipää ja vapauden. Mutta porvarillinen hallitus ei edes aikonut lopettaa sotaa, vaan halusi päinvastoin käyttää vallankumousta hyväksi toteuttaakseen anastussuunnitelmansa. Väli aikainen hallitus ilmoitti pitävänsä kiinni entisistä tsaarin sopimuksista, jotka sitoivat Venäjän Entente-maihin. Porvaristo toivoi, että sodan jatkaminen auttaa tekemään lopun kaksoisvallasta maassa ja kaikki valta siirtyy sen käsiin. Siitä syystä porvariston tunnuksena oli „Sota voittoisaan loppuun!”

Väli aikainen hallitus ei halunnut ratkaista myöskään agraari-kysymystä. Maan luovuttaminen talonpojille ei olisi loukannut ainoastaan tilanherrojen, vaan myös kapitalistien omistusoikeutta, sillä tilanherrojen maat oli suurelta osaltaan pantattu kapitalistien pankeille. Tilanherrojen maiden konfiskoiminen olisi merkinnyt pankeille monien miljardien pääomien menetystä. Koska Väli aikainen hallitus ei rohjennut ilmoittaa avoimesti olevansa haluton antamaan maata talonpojille, se petti näitä siten, että lykkäsi kysymyksen ratkaisemisen Perustavan kokouksen kokoontumiseen saakka ja tukahdutti kaikki talonpoikien yritykset ottaa tilanherrojen maat haltuunsa.

Porvaristo ei ajatellutkaan parantaa työtätekevien asemaa. Päästyään valtaan se ryhtyi kaikkiin toimenpiteisiin suurentaakseen tulojaan. Porvarillinen hallitus kumosi kaikki sellaiset entiset lait, jotka haittasivat pankkien kehitystä, osakeyhtiöiden perustamista, monopoliyhtymien kehittymistä. Vapaat kädet saanut porvaristo alkoi kasata sellaisia liikevoittoja, jotka olivat paljon suurempia kuin sen entiset tsaarivallan aikaiset skandaalimaiset voittotulot.

Väli aikainen hallitus ei aikonut tehdä loppua kansallisuussorosta. Koska se oli luonteeltaan imperialistinen, se jatkoi kansallisuuskysymyksessä tsaarin siirtomaapolitiikkaa. Koko paikallinen sortokoneisto pysyi muuttumattomana.

Väliaikainen hallitus ei voinut kuitenkaan vallankumouksen aikana ryhtyä avoimeen taisteluun Neuvostoja vastaan, joiden puolella olivat joukot. Se aloitti peitellyn kamppailun vallankumouksellista joukkoliikettä vastaan yrittäen voittaa aikaa saadakseen koottua voimansa avointa esiintymistä varten.

Taistelussa yksinvaltansa puolesta porvaristo toivoi saavansa tukea eserriltä ja menševikeiltä, joiden mielestä vallankumous oli viety loppuun ja sen päämäärä saavutettu, kun kerran tsarismi oli kukistettu ja porvaristo vallassa. Heidän mielestään ei voinut olla puhettakaan vallankumouksen edelleen kehittämisestä, siirtymisestä sosialistiseen vallankumukseen. Eserrät ja menševikit vakuuttivat kansalle, että vallankumouksen voitto oli muuttanut sodan luonnetta, että sota oli lakannut olemasta imperialistista, ja he kehottivat kansaa puolustamaan porvarillista isänmaata. He pettivät kansaa sanomalla itseään „vallankumoukselliseksi puolustuskantalaisiksi”. Suuri osa kansanjoukoista, jotka vasta hiljattain olivat päässeet osallistumaan poliittiseen elämään, ei huomannut heti petosta ja uskoi eserrien ja menševikkien puheita.

V. I. Lenin teki jyrkän eron joukkojen, miljoonien talonpoikien ja työläisten, „puolustuskantaisen” mielialan ja menševikki- ja eserräpuolueiden puolustuskantaisuuden välillä. Työläisille ja työätekeville talonpojille ei ollut mitään etua sodasta. Joukkojen „puolustuskantaiset” mielialat johtuivat, kuten V. I. Lenin sanoi, niiden vilpittömästä erehdyksestä. Toisin oli eserrien ja menševikkien laita. Heidän puolustuskantaisuutensa perustana oli se, että tietty osa heidän edustamastaan pikkuporvaristosta oli kiinnostunut saamaan osan niistä ylivoitoista, joita sota ja sorrettujen kansojen ryövääminen tuotti kapitalisteille.

Eserrät ja menševikit yrittivät naamioida petturimaista porvariston puolelle siirtymistään lupaamalla saattaa Väliaikaisen hallituksen toiminnan valvonnan alaiseksi. He esittivät kaavan „sikäli — mikäli”: mikäli hallitus muka ratkoo vallankumouksen tehtäviä, sikäli sitä on tuettava; jos taas hallitus yrittää kääntyä takaisinpäin, palata entiseen järjestykseen, sitä on arvosteltava, mutta sitä ei saa missään tapauksessa kukistaa. Tämä oli joukkojen pettämistä, sillä eihän voida valvoa, jollei ole valtaa. Sellainen valvonta oli todellisuudessa samaa kuin sopia porvarillisen hallituksen kanssa, luottaa siihen ja tukea sitä.

Eserrät ja menševikit samoin kuin porvarillinen Väliaikainen hallituskin suostuttelivat kansaa odottamaan, kunnes Perustava kokous ratkaisisi rauhaa, maata ja leipää koskevat kysymykset, mutta samalla he eivät kuitenkaan pitäneet kiirettä sen koolle kutumisessa. Eserrä- ja menševikkipuolueet muuttuivat puolueiksi, jotka julkisesti hieroivat sovintoa porvariston kanssa. Ne ottivat tehtäväkseen kapitalistisen järjestelmän säilyttämisen ja lujittamisen.

Bolševikkipuolue legalisoitui. Ensimmäisen kerran perustamisajasta alkaen se sai mahdollisuuden toimia julkisesti ja vapaasti. Maaliskuun 5. pnä ilmestyi „Pravda” lehden, bolševikkipuolueen Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattajan, 1. numero.

Aseenaan leniniläinen sosialistisen vallankumouksen teoria puolue kävi taistelua helmikuun päivinä saavutetun voiton varmistamiseksi, vallankumouksen syventämiseksi. Puolue kehotti olemaan luottamatta porvarilliseen Väliaikaiseen hallitukseen. Maaliskuun 4. pnä Keskuskomitean byroo hyväksyi päätöslauselman kaikkea sellaista menettelyä vastaan, jonka tarkoituksena on sopia suurporvariston ja aateliston edustajista muodostetun hallituksen kanssa. Puolue osoitti valheelliseksi eserrien ja menševikkien tunnuksen hallituksen valvomisesta. „Väliaikaisen hallituksen valvominenko?”, kirjoitti „Pravda” maaliskuun 9. pnä 1917. „Mitä hyötyä siitä on heille? (ts. työläisille). Onhan ilmeistä, ettei porvaristo voi edes työläisten valvomanakaan ottaa suoritettavakseen proletariaatin ohjelmia, joten työläisillä ei ole varaa luottaa siihen, että he voisivat kyntää vieraalla vasikalla niin kuin porvaristo, vaan heidän itsensä on toimitava”.

Bolševikkipuolue kävi taistelua rauhan puolesta sotaa vastaan, joka pysyi imperialistisena uudenkin hallituksen aikana. Bolševikit kehottivat työläisiä jatkamaan vallankumousta, muodostamaan työväenkaartin. „Proletariaatin tulee muistaa”, „Pravda” kirjoitti, „että se voi vain ase kädessä varmistaa voittonsa ja saattaa vallankumouksen päätökseen”.

Puoluekomiteat reorganisoitiin demokraattisen sentralismin pohjalla. Saatettiin voimaan valinnallisuus kaikkiin puolue-elimiin nähden alkaen alimmista ja aina ylimpiin saakka. Bolševistisia lehtiä alettiin julkaista Moskovassa ja muilla teollisuusseuduilla. Tsaarivallan viranomaisten vangitsemat bolševikit päästettiin vankiloista vapauteen. Karkotuspaikoilta, vankiloista ja maanpaosta palasivat puolueen Keskuskomitean jäsenet ja huomattavat toimihenkilöt — F. E. Dzierżyński, P. A. Džaparidze, J. M. Jaroslavski, V. V. Kuibyšev, G. K. Ordžonikidze, J. M. Sverdlov, J. V. Stalin, S. G. Šaumjan, Valtakunnanduuman edustajat G. I. Petrovski, M. K. Muranov, A. J. Badajev ym.

Tsarismin kukistaminen oli maan historiassa tietyn ajanjakson loppuna ja toisen ajanjakson alkuna. Uusi tilanne vaatii puolueelta myös uusia suuntaviivoja, uutta strategista suunnitelmaa, toisenlaista taktiikkaa ja toisia tunnuksia. Näiden kysymysten ratkaisutavan osoitti V. I. Lenin. Jo vallankumouksen ensimmäisinä päivinä hän kirjoitti maanpakolaisuudessa ulkomailla artikkeleja, joille hän antoi nimen „Kirjeitä kaukaa” ja joissa hän osoitti, mitä linjaa puolueen tulee noudattaa helmikuun vallankumouksen jälkeen. V. I. Lenin kirjoitti, että

vallankumous ei ole vielä loppunut, vaan on päättynyt vasta sen ensimmäinen vaihe, että työläisten tulee osoittaa sankaruutta ja saada voitto vallankumouksen toisessa vaiheessa. V. I. Lenin esitti tehtäväksi työväenmiliisin eli työläisnostoväen muodostamisen, jottei annettaisi porvariston hallitukselle mahdollisuutta palauttaa ennalleen poliisia ja pelastaa monarkiaa. V. I. Lenin vaati noudattamaan seuraavanlaista taktiikkaa, jonka hän esitti Venäjän bolševikeille erikoisessa sähkössä:

„...täydellinen epäluottamus uutta hallitusta kohtaan, ei mitään kannatusta sille, Kerenskiä epäilemme erikoisesti, proletariaatin aseistaminen on ainoa tae, viipymättömät Pietarin duuman vaalit, ei mitään lähentymistä muihin puolueisiin” (Teokset, 23. osa, s. 301).

Erikoisen ankarasti V. I. Lenin ruoski kaikkia, joiden pyrkimyksenä oli yhdistyminen menševikkien kanssa. Yhdistymismielialat, joskin niitä esiintyi vain pienessä osassa puoluejärjestöjä, muodostuivat vakavaksi vaaraksi vallankumoustaistelun kehitykselle.

Bolševikit aloittivat laajaperäisen toiminnan joukkojen keskuudessa.

Puolue kiinnitti päähuomion yhteiskunnan johtavan voiman — proletariaatin — järjestämiseen ja yhteenliittämiseen. Bolševikit kehittivät muodostamaan kaikkialla Venäjällä Neuvostoja ja olivat aktiivisesti mukana järjestämässä Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoja, komiteoita armeijassa, talonpoikaisjärjestöjä maaseudulla. Monissa Pietarin, Moskovan, Uralin, Donbassin ja muiden teollisuusalueiden tuotantolaitoksissa bolševikit perustivat työläisistä Punaisen kaartin osastoja — vallankumouksen taisteluyksikköjä.

Puolue kehotti muodostamaan ammattiyhdistyksiä mahdollisimman suuren työläismäärän yhdistävinä joukkojärjestöinä. Bolševikit pyrkivät siihen, että ammattiyhdistykset toimisivat kiinteässä yhteydessä puolueen, proletariaatin aatteellisen ja poliittisen johtajan, kanssa.

Bolševikkien aloitteesta muodostetut tehdaskomiteat yhdistivät tuotantolaitosten kaikkia työläisiä riippumatta siitä, mihin ammattiyhdistykseen he kuuluivat (silloin tuotantolaitoksissa oli useita ammattiyhdistyksiä: esimerkiksi metallimiehillä oli oma ammattiyhdistyksensä, kirvesmiehet kuuluivat puutyöntekijäin ammattiyhdistykseen jne.). Pietarissa, Moskovassa ja muissa kaupungeissa ja piireissä tehdaskomiteat toimivat vallankumouksen alusta lähtien bolševikkipuolueen johdolla.

Jo heti vallankumouksen ensimmäisinä päivinä Keskuskomitean ja Pietarin komitean yhteyteen oli muodostettu armeijan keskuudessa suoritettavan poliittisen kasvatustyön johtoa varten Sotilasjärjestö, jonka johdossa oli N. I. Podvoiski.

Alkoi laaja toiminta naisten keskuudessa. Alettiin julkaista uudelleen bolševistista „Rabotnitsa”-nimistä aikakausjulkaisua. Nuorison keskuudessa alettiin perustaa nuorisojärjestöjä.

Puolue noudatti uskollisesti periaatettaan: on toimittava siellä, missä on joukkoja.

Helmikuun vallankumouksen jälkeen puolue joutui tekemisiin sellaisen historiassa harvinaisen ilmiön kanssa kuin kaksoisvalta. Neuvostojen luokkamerkitystä ja osuutta eivät ymmärtäneet kaikki eivätkä heti. Tehtävänä oli miljoonaisten joukkojen järjestäminen, Väliaikaisen hallituksen politiikan ja sovittelijain peiturinosan paljastaminen. Nämä valtavat tehtävät eivät olleet kerralla selviä koko puolueelle.

Uusissa olosuhteissa eräät bolševistiset puoluekomiteat ja joukko huomattavia puolueen jäseniä ottivat väärän kannan Väliaikaiseen hallitukseen nähden. Ne kehottivat saattamaan Väliaikaisen hallituksen toiminnan „joukkojen valvontaan” tarkoittaen tuolla valvonnalla kampanjoiden ja mielenosoitusten järjestämistä ja julkilausumien esittämistä Väliaikaista hallitusta vastaan, joka yritti vitkuttaa vallankumouksen kysymysten ratkaisemista, mutta he eivät asettaneet tehtäväksi kaiken vallan siirtämistä Neuvostoille. Tällainen kanta merkitsi, että valta jätetään porvarillisen Väliaikaisen hallituksen käsiin, ja se synnytti joukoissa sellaisia virheellisiä käsityksiä, että Väliaikainen hallitus voi muka toimia vallankumouksen hyväksi.

J. V. Stalin otti sen virheellisen kannan, että on painostettava Väliaikaista hallitusta vaatimalla aloittamaan heti rauhanneuvottelut, mutta luopui siitä pian ja yhtyi V. I. Leniniin.

„...se oli perin virheellinen kanta”, J. V. Stalin sanoi myöhemmin, „sillä se synnytti pasifistisia harhakäsityksiä, valoi vettä puolustuskannan ajajain myllyyn ja vaikeutti joukkojen vallankumouksellista kasvatusta. Minäkin olin silloin tällä virheellisellä kannalla yhdessä muiden puolue-tovereiden kanssa ja luovuin siitä täydellisesti vasta huhtikuun puolivälissä yhdyttyäni kannattamaan Leninin teesejä” (Teokset, 6. osa, s. 364).

Karkotusmatkalta palannut Kamenev otti puoleksi menševistisen kannan. Hän julkaisi „Pravdassa” artikkeleja, joissa puolusteli kaavaa „sikäli — mikäli”. Mitä sotakysymykseen tulee, niin Kamenev mainitsematta sanaakaan siitä, että sota pysyi imperialistisena sotana Väliaikaisenkin hallituksen aikana, kehotti sotilaita „vastaamaan kuulaan kuulalla ja ammukseseen ammuksella”, ts. jatkamaan sota. Kamenevin kanta oli hänen aikaisemman opportunistisen linjansa jatkoa.

Bolševikit antoivat vastaiskun Kameneville. Lehdessä ei ilmestynyt sittemmin puolustuskantaisia artikkeleja.

Huhtikuun 3. pnä V. I. Lenin saapui Pietariin. Kansanjoukot ottivat riemulla vastaan johtajansa. Pääkaupungin kaikista

piireistä lähetettiin lukuisia työläisedustajistoja. Niiden etunäissä marssivat Punaisen kaartin osastot. Varusväen rykmen-teistä tuli sotilasedustajistoja. Panssaripataljoonan sotilait ajoivat asemalle panssariautoja. Kronstadtista tuli merisotilaita. Huhtikuun 3. p:n illalla Suomen aseman aukion täyttivät työläiset ja sotilaat, jotka olivat tulleet vastaanottamaan yhdeksän vuotta maanpaossa viettänyttä johtajaansa. V. I. Lenin piti panssariauton päältä puheen, jossa tervehti vallankumouksen osanottajia ja kehotti taisteluun sosialistisen vallankumouksen voiton puolesta.

2. V. I. Leninin Huhtikuun teesit. VII Yleisvenäläinen (Huhtikuun) konferenssi. Puolueen suuntana porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittäminen sosialistiseksi vallankumoukseksi

V. I. Leninin saapumisella oli valtava merkitys vallankumouksen kohtalolle. Vuoden 1917 huhtikuun 4. p:nä V. I. Lenin teki puolueen Keskuskomitean ja Pietarin komitean jäsenille sekä Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostojen yleisvenäläiseen neuvottelukokoukseen osallistuneille bolševikeille selostuksen „Proletariaatin tehtävistä nykyisessä vallankumouksessa”. Selostuksen teesit julkaistiin huhtikuun 7. p:nä „Pravda” lehdessä. Nämä olivat ne nerokkaat Huhtikuun teesit, joissa määriteltiin *puolueen linjaksi porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittäminen sosialistiseksi vallankumoukseksi*.

Teeseissään V. I. Lenin esitti puolueen poliittisen ja taloudellisen toimintaohjelman vallankumouksen uutta kehitysvaihetta varten. Vallankumouksen peruskysymyksenä on kysymys val-lasta. Vallankumouksen luonteen määrittelyssä pidetään perustunnusmerkkinä sitä, mitä luokkaa vastaan vallankumous suuntautuu ja minkä luokan käsiin siirtyy valta. Helmikuun vallankumouksen jälkeen Venäjällä oli muodostunut kaksois-valta. Historia opettaa kuitenkin, ettei samanaikaisesti voi olla olemassa kauan kahta diktatuuria, kahden toisilleen vihamielisen, yhteiskunnalliselta asemaltaan vastakkaisen, antagonistisen luokan diktatuuria. Kaksoisvallan täytyy lopulta päättyä kiertämättömästi joko porvariston diktatuuriin tai proletariaatin diktatuuriin. Luokkataistelu ratkaisee, mihin diktatuuriin nimenomaan on kaksoisvalta päättyvä. Vaatien osoittamaan täydellistä epäluottamusta Väliaikaista hallitusta kohtaan ja kieltäytymään antamasta sille minkäänlaista tukea V. I. Lenin kehotti puoluetta asettumaan joukkojen taistelun johtoon ja suuntaamaan taistelun sosialistisen vallankumouksen suorittamiseen.

„Nykyhetken omalaatuisuutena Venäjällä”, kirjoitti V. I. Lenin teeseissä, „on *siirtyminen* vallankumouksen

ensimmäisestä vaiheesta, joka antoi vallan porvaristolle proletariaatin riittämättömän tietoisuuden ja järjestyneisyyden vuoksi, sen *toiseen* vaiheeseen, jonka täytyy antaa valta proletariaatin ja talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin” (Teokset, 24. osa, s. 4).

Vallankumouksen uudessa vaiheessa muodostuivat myös luokkien keskinäiset suhteet uudennlaisiksi. Sosialistisen vallankumouksen liikkeellepanevia voimia, ts. luokkia, joiden etujen mukaista oli vallankumouksen loppuunvieminen, olivat proletariaatti ja talonpoikaisköyhälistö. Työtätekevänä keskivarakas talonpoika kallistui köyhälistön puoleen, mutta omistajana hän tuki kulakkia. Kaksinaisen asemansa vuoksi hän oli horjuttavalla kannalla. Talonpoikaistoon nähden puolue alkoi noudattaa uutta ohjelauseetta, joka vastasi uuden strategisen vaiheen aikaisia tehtäviä. V. I. Lenin oli jo teoksessaan „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa” todistanut tämän ohjelauseen olevan välttämättömän uudessa vaiheessa: sosialistisen vallankumouksen kaupungin ja maaseudun porvaristoa vastaan proletariaatti suorittaa yhdessä talonpoikaisköyhälistön kanssa neutralisoiden keskivarakkaan talonpoikaiston.

Samalla pidettiin silmämääränä sitä, että keskivarakkaan talonpojan neutralisoiminen sosialistisessa vallankumouksessa ei ole suinkaan samaa kuin porvariston neutralisoiminen porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa. Porvariston neutralisoiminen Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa merkitsi sen paljastamista tsaarivallan sopimuskomppaniksi, sen eristämistä, jottei se olisi voinut pettää talonpoikaistoa käyttämällä valheellista nimeä „kansanvapauden puolue”. Keskivarakkaan talonpojan neutralisoiminen ei suinkaan merkinnyt sitä, että hänet olisi sysätty syrjään vallankumouksesta. Päinvastoin, puolue teki kaikkensa saadakseen keskivarakkaan talonpojan osallistumaan vallankumoukseen, vallatakseen hänet sovittelijoilta, saadakseen hänet irti kulakista ja tehdäkseen keskivarakkaasta talonpojasta proletariaatin liittolaisen unohtamatta kuitenkaan hänen kaksinaista luonnettaan ja ottaen huomioon hänen mahdollisen horjumisensa.

Hahmotellessaan Huhtikuun teeseissä suunnaksi porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittämisen sosialistiseksi ja luonnehtiessaan uuden vallankumouksen liikkeellepanevia voimia V. I. Lenin määritteli myös valtajärjestelmän poliittisen muodon. Pohjaten Pariisin Kommuunin kokemuksiin Marx puhui „Pariisin Kommuunin tyyppisestä” uudesta valtiiovallan muodosta. Mutta II Internationalen johtomiehet Kautsky, Plehanov ja muut olivat vääristelleet valtiota koskevia Marxin ajatuksia puoltaen parlamentaarista tasavaltaa, joka oli heistä paras valtiomuoto sosialismiin siirtymistä varten. Nojaten

Pariisin Kommuunin ja vuoden 1905 vallankumouksen kokemukseen V. I. Lenin paljasti opportunistit ja todisti, että elämä on nostanut esiin uuden, parlamentaariseen demokraattiseen tasavaltaan verraten „korkeampityyppisen demokraattisen valtion”; tämän uuden valtion itumuotoina olivat Pariisin Kommuuni ja Neuvostot. Vuosien 1905 ja 1917 vallankumouksien kokemuksen tutkimisen perusteella V. I. Lenin esitti proletariaatin diktatuurin valtiolliseksi muodoksi Neuvostotasavallan.

„Ei parlamentaarinen tasavalta”, V. I. Lenin sanoi, „palaaminen siihen Työläisten edustajien neuvostoista olisi askel taaksepäin,—vaan Työläisten, batrakkien ja talonpoikien edustajien neuvostojen tasavalta koko maassa, alhaalta ylös asti” (Teokset, 24. osa, s. 5).

Täten V. I. Lenin kehitti edelleen uusissa olosuhteissa Marxin oppia kapitalismista kommunismiin johtavan siirtymäkauden aikaisista yhteiskunnan valtiojärjestelmämuodoista. Tämä oli mitä suurimpia tieteellisiä löytöjä, jonka merkitys Venäjän sosialistisen vallankumouksen voitolle oli valtava. „Kaikki valta Neuvostoille!” — tämä oli puolueen esittämä tunnus.

Tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!” ei merkinnyt tavallista porvariministerien syrjäyttämistä hallituksesta ja Neuvostojen enemmistöpuolueiden edustajien, eserrien ja menševikkien, asettamista hallitukseen. Näin ymmärrettynä tunnus olisi merkinnyt vain ministerien vaihtumista vanhan valtiokoneiston säilyessä entisellään. Vanhan valtiokoneiston säilyminen olisi merkinnyt käytännössä myös porvariston vallan säilymistä, oli johdossa sitten mikä ministeri tahansa, vaikkapa Neuvostonkin asettama. Leninin tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!” ei tarkoittanut henkilövaihdosta, eserrien ja menševikkien asettamista kadettien tilalle Väliaikaiseen hallitukseen. Se merkitsi kaksoisvallan likvidoimista ja Neuvostojen jakamattoman ja täydellisen vallan pystyttämistä, uudentyypisen valtion muodostamista, kansan yläpuolella olevan vanhan valtiokoneiston hävittämistä ja kauttaaltaan uuden, Neuvostoihin pohjaavan, täydellisesti kansan etuja vastaavan valtiokoneiston luomista.

Tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!” ei merkinnyt silloisissa olosuhteissa sitä, että olisi kehotettu kukistamaan heti Väliaikainen hallitus, nousemaan aseelliseen kapinaan. Väliaikaisen hallituksen väkivaltainen kukistaminen olisi ollut esiintymistä Neuvostojakin vastaan, jotka olivat tehneet sopimuksen porvarillisen hallituksen kanssa ja tukivat sitä. V. I. Lenin samoin kuin Marx piti vallankumousta, aseellista kapinaa yleisenä sääntönä, sillä mikään aikansa elänyt luokka ei luovuta vapaaehtoisesti, ilman aseellista taistelua valtaansa toiselle luokalle. Mutta Venäjän konkreettisissa historiallisissa olosuhteissa helmikuun vallankumouksen jälkeen kävi mahdolliseksi „poikkeuksellisesti”, kuten V. I. Lenin kirjoitti, vallan rauhallinen siirtyminen

kokonaisuudessaan Neuvostoille. Porvaristo ei uskaltanut vielä käyttää väkivaltaa joukkoja vastaan. Voima oli kansan puolella. Bolševikkipuolue saattoi toimia vapaasti joukkojen keskuudessa. Erotukseksi kaikista aikaisemmista vallankumouksista kansan käsissä oli valmis valtakoneisto — Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostot. Jos työläisiä ja talonpoikia, kansan valtaenemmistöä edustaneet Neuvostot olisivat julistaneet ottavansa koko vallan käsiinsä, kukaan ei olisi rohjennut vastustaa niitä.

Alkuvaiheessa tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!” merkitsi Neuvostojen yksinvaltaa, vallan siirtymistä kokonaisuudessaan silloisille Neuvostoille, joissa valtaenemmistönä olivat eserrät ja menševikit. Sitä paitsi vallankumouksen rauhallinen kehittyminen ei merkinnyt ainoastaan vallan rauhallista siirtymistä näille Neuvostoille. Vallan ollessa yksinomaan ja kokonaisuudessaan Neuvostoilla luokka- ja puoluetomaisten Neuvostoissa, valtapuolueiden vaihtuminen olisi voinut tapahtua rauhallisesti. Porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittyminen sosialistiseksi olisi voinut tapahtua rauhallisesti.

Bolševikkipuolue otti huomioon sen, että vallan siirtyminen eserräläis-menševistisille Neuvostoille ei olisi muuttanut menševikki- ja eserräpuolueiden olemusta, että ne olisivat edelleenkin horjuneet ja harjoittaneet sovittelupolitiikkaa, mutta tämä olisi tapahtunut jo porvaristosta irtisanoutuneissa Neuvostoissa, laajojen työväenjoukkojen nähdessä, joilla oli oikeus kutsua pois Neuvostosta ne edustajat, jotka eivät olleet osoittautuneet luottamuksen arvoisiksi. Valtaa pitävinä nämä pikkuporvarilliset puolueet, jotka eivät pystyneet antamaan kansoille rauhaa, maata, leipää eivätkä vapautta, olisivat horjunnallaan saattaneet eserrät ja menševikit huonoon valoon. Hallitukseen kuulumatta ja jääden oppositiopuolueeksi bolševikit olisivat arvostelleet eserrää ja menševikkejä Neuvostoissa, paljastaneet heidät ja vaatineet eserräläis-menševistiseltä hallitukselta vallankumouksen kaikkien peruskysymysten ratkaisua. Mutta menševikit ja eserrät eivät olisi kyenneet ratkaisemaan näitä kysymyksiä. Kansanjoukot olisivat kokemuksensa nojalla ja bolševikkien valistustyön vaikutuksesta lakanneet kuvittelemasta turhia menševikeistä ja eserristä, vakuuttuneet näiden petturuudesta ja uskoneet valtion johdon bolševikkipuolueelle, joka yksin vain voi hankkia rauhan, maata, leipää ja vapauden työtätekeville. Hallitusvaihdos olisi tapahtunut ainoiksi ja täysivaltaisiksi valtiiovallan elimiksi muuttuneiden Neuvostojen sisäisen rauhallisen taistelun tietä. Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisdemokraattinen diktatuuri olisi kehittynyt siten proletariaatin sosialistiseksi diktatuuriksi.

V. I. Lenin piti vallankumouksen rauhallisen kehityksen mahdollisuutta „*äärimmäisen* harvinaisena historiassa ja *äärimmäisen* arvokkaana”. Mutta tämän mahdollisuuden suonut tilanne saattoi muuttua, ja puolue olisi silloin joutunut pakostakin

ottamaan vallan aseellisesti, niin kuin sitten tapahtuikin. Vaatiessaan käyttämään kaikkia rauhallisen kehityksen mahdollisuuksia V. I. Lenin ei hetkeksikään unohtanut myöskään toista vallankumouksen kehitystietä, jolloin porvariston diktatuuri joudutaan kukistamaan aseellisen kapinan avulla.

V. I. Lenin vaati peräänantamattomasti Punaisen kaartin muodostamista, proletariaatin voimien yhteenliittämistä, maaseudun proletaaristen ja puoliproletaaristen aineiden järjestämistä ja sotilaiden voittamista bolševikkien puolelle. Vallankumouksen rauhallisenkin kehityksen oloissa puolue valmensi väsymättä voimia aseelliseen taisteluun viedäkseen sosialistisen vallankumouksen voittoon.

Koska vallankumouksen rauhallinen kehittyminen katsottiin mahdolliseksi siinä mielessä, että valta siirtyy Neuvostoille ja taistelu proletariaatin diktatuurin puolesta jatkuu Neuvostojen sisäisenä taisteluna, puolue luopui tilapäisesti sodan aikana asettamastaan tunnuksesta, jonka mukaan imperialistinen sota oli muutettava kansalaissodaksi. Tämän tunnuksen säilyttäminen olisi ollut ristiriidassa vallankumouksen rauhalliseen kehittymiseen tähtäävän puoluelinjan kanssa. Päätehtävänä oli saada Neuvostoissa enemmistö puolueen puolelle. Vallankumouksen tässä vaiheessa, V. I. Lenin kirjoitti, „kansalaissota muodostuu meille rauhalliseksi, pitkälliseksi ja kärsivällisesti harjoitetuksi luokkapropagandaksi” (Teokset, 24. osa, s. 223).

Huhtikuun teeseissään V. I. Lenin määritteli, miten bolševikkien on suhtauduttava sotaan tsarismien kukistamisen jälkeen. Venäjän osalta sota pysyi imperialistisena uudenkin hallituksen aikana, koska tämä oli luonteeltaan porvarillinen ja tarkoitukseltaan anastushaluinen. Sen vuoksi bolševikkien tuli taistella rosvosodan jatkamista vastaan ja todella demokraattisen, aluevaltauksista ja sotakorvauksista täysin vapaan rauhan puolesta. Mutta helmikuun vallankumouksen jälkeen bolševikit eivät olleet enää tappion kannattajia, koska itsevaltius oli kukistettu ja Venäjällä oli muodostettu Neuvostoja, jotka edustivat työläisiä ja talonpoikia, joille sodasta ei ollut mitään etua. Otettuaan vallan Neuvostot saattoivat tehdä lopun sodasta. Mutta puolue ei asettunut puolustuskannallekaan, koska se olisi ollut imperialistisen sodan kannattamista, porvariston ja tilanherrojen vallan puolustamista. Sotakysymyksessä puolueen ohjelauseena oli vaatimus kaiken vallan luovuttamisesta Neuvostoille. Vain nämä, laajojen kansanjoukkojen edustajat, saattoivat turvata kansan eikä kapitalistien etujen mukaisen rauhan solmimisen. „Vilpittömille puolustuskantalaisille” oli selitettävä kärsivällisesti, että pääoma ja imperialistinen sota ovat erottamattomasti sidottuja toisiinsa ja että sodan päättyminen demokraattiseen rauhaan on mahdotonta ilman pääoman vallan kukistamista. Armeijassa oli suoritettava laajassa mitassa sodan luonnetta

valaisevaa selvitystyötä; oli tuettava kaikin tavoin sotilaiden veljeilyä rintamalla, sillä se vallankumouksellisesti sotivien maiden sotilasjoukkoja.

V. I. Leninin teeseissä esitetty taloudellinen ohjelma sisälsi teollisuuden alalla seuraavat vaatimukset: yhteiskunnallisen tuotannon ja tuotteiden jakelun saattaminen Neuvostojen valvontaan, maan kaikkien pankkilaitosten yhdistäminen heti yhdeksi kansallispankiksi ja sen toiminnan saattaminen Neuvostojen valvontaan. Agraarikysymyksessä V. I. Lenin ehdotti tilanherrojen kaikkien maiden konfiskoimista ja siihen pohjautavaa kaikkien maiden kansallistamista sekä maiden saattamista Talonpoikien ja batrakkien (maatöläisten) edustajien neuvostojen määräysvaltaan.

Puolue-elämän alalla V. I. Leninin teeseissä ehdotettiin puolueen edustajakokouksen viipymätöntä koollekutsumista ja puolueohjelman tarkistamista, jotta tulisi otettua huomioon kaikki se uusi, mitä oli kertynyt vuoden 1903 jälkeen. V. I. Lenin ehdotti, että puolueen nimi muutettaisiin kommunistiseksi puolueeksi sosialidemokraattisen asemesta, koska sosialidemokratian johtomiehet olivat miltei kaikkialla maailmassa kavaltaneet sosialismin ja siirtyneet porvariston puolelle. Tämä nimi antaa oikean kuvan puolueen taistelun päämäärästä — kommunismin rakentamisesta. V. I. Lenin kehotti muodostamaan uuden, III:n, Kommunistisen Internationalen, joka olisi vapaa opportunistista, sosiališovinismista.

V. I. Leninin teeseissä tuli valaistua kaikin puolin taistelu, jonka tarkoituksena oli siirtyminen porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen. Niissä osoitettiin proletaarisen vallankumouksen liikkeellepanevat voimat, hahmoteltiin siirtymisen eri vaiheet, esitettiin puolueen toimintaohjelma taloudellisten, muun muassa agraarikysymysten alalla. V. I. Leninin teeseissä osoitettiin proletariaatin diktatuurin valtiollinen muoto — Neuvostotasavalta. Teeseissä esitettiin teoreettisesti perusteltu konkreettinen sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen suunnitelma.

Kaikki porvari- ja sovittelijapuolueet nousivat sotajalalle V. I. Leninin teesejä vastaan. Porvaristo yritti saada kansaa uskomaan, että V. I. Lenin ei muka välitä historiasta eikä maan eduista. V. I. Leniniä ja leniniläistä sosialistisen vallankumouksen aatetta kohtaan tuntemassaan vihassa porvaristo meni niin pitkälle, että keksi menševikkien ja eserrien johtomiesten kannattamana sellaisen hirveän valheen, että V. I. Lenin oli muka yhteydessä Saksan yleisesikuntaan. Menševikit toittivat, että V. I. Lenin tekee „palveluksen taantumukselle”, että „vallankumousta uhkaa varma vaara” ja että „Leninille ja hänen kannattajilleen on annettava mitä päättäväisin vastaisku”. Plehanov meni jopa niin pitkälle, että sanoi Huhtikuun teesejä hourailuksi. Trotski piti helmikuun vallankumouksen jälkeinkin

kiinni entisestä „ilman tsaaria, mutta työväenhallitus”-tunnuksesta, joka olisi merkinnyt vallankumouksen tappiota, sillä se hajotti työläisten ja talonpoikien liittoa. „Kirjeissä taktiikasta” V. I. Lenin korosti erikoisesti, että hänen teesinsä on suunnattu Trotskia vastaan, jonka „permanentin vallankumouksen” kaavassa on sivuutettu kokonaan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittyminen sosialistiseksi. Puolueen sisällä esiintyivät Huhtikuun teesejä vastaan Kamenev, Rykov, Pjatakov ja pieni ryhmä näiden kannattajia, jotka väittivät, ettei Venäjä ollut kypsä suorittamaan sosialistista vallankumousta.

Parin kolmen viikon kuluessa koko puolue asettui yksimielisesti V. I. Leninin aatteiden kannalle. Siihen sitä oli valmistanut sen koko aikaisempi historia, sen päättäväinen taistelu opportunismia vastaan. Bolševikkien aseena oli V. I. Leninin teoria porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittymisestä sosialistiseksi vallankumoukseksi. Puolue pohjasi V. I. Leninin oppiin, jonka mukaan sosialismi voi voittaa yhdessäkin erillisessä maassa.

Selvänä osoituksena puolueen aatteellisesta yksimielisyydestä oli Pietarin bolševikkien kaupunkikonferenssi, joka kokoontui huhtikuun 14. pnä, 10 päivän kuluttua siitä, kun V. I. Lenin oli esittänyt teesinsä. Kuultuaan V. I. Leninin selostuksen konferenssin edustajien valtaenemmistö kannatti hänen päätöslauselmaehdotustaan, joka oli laadittu Huhtikuun teesien hengessä.

Puolueen yhdistämisen V. I. Leninin teesien pohjalla koko maan mitassa vei päätökseen bolševikkipuolueen VII Yleisvenäläinen (Huhtikuun) konferenssi, joka pidettiin Pietarissa huhtikuun 24.—29. pnä 1917. Konferenssiin osallistui 133 päätösvaltaista ja 18 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 80 tuhatta puolueen jäsentä. Konferenssi käsitteli seuraavat kysymykset: nykytilanne (sota ja Väliaikainen hallitus ym.); suhtaantuminen Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoihin; puolueohjelman tarkistaminen; tilanne Internationalessa ja puolueen tehtävät; agraarikysymys; kansallisuuskysymys jne. Sellaiset peruskysymykset kuin nykytilanne, agraarikysymys, puolueohjelman tarkistaminen alusti V. I. Lenin. Näiden alustusten pohjana olivat Huhtikuun teesit. Se yksimielisyys, jota Yleisvenäläinen konferenssi osoitti hyväksyessään Leninin päätöslauselmaehdotukset, todisti puolueen lujaa poliittista yhtenäisyyttä.

V. I. Leniniä vastaan esiintyi Kamenev. Hän väitti, että porvarillis-demokraattinen vallankumous Venäjällä ei ole päättynyt eikä maa ole vielä kypsä sosialistiseen vallankumoukseen. Kamenev vastusti sitä, että katkaistaisiin välit Väliaikaisen hallituksen kanssa, ja kannatti menševikkien ehdottamaa hallituksen valvomista, mikä merkitsi vallan jättämistä porvariston käsiin. Kamenev kiisti sosialistisen vallankumouksen ajankoh-

taisuuden väittäen, ettei sosialismi voi voittaa Venäjällä, yhdessä maassa. Kamenevia kannatti Rykov, joka sanoi, ettei Venäjällä ole objektiivisia edellytyksiä sosialistista vallankumousta varten ja että sosialistisen vallankumouksen alullepanijoina tulee olla Länsimaiden. V. I. Lenin paljasti Kamenevin, Rykovin ja heidän harvalukuisten kannattajiensa mielipiteet antautumiskannaksi ja esiintyi jyrkästi sitä käsitystä vastaan, että sosialismi ei voi voittaa Venäjällä:

„...Rykov sanoo, että sosialismin täytyy tulla muista, teollisesti kehittyneemmistä maista. Mutta asia ei ole niin. Ei voida sanoa, kuka aloittaa ja kuka lopettaa. Tämä ei ole marxilaisuutta, vaan marxilaisuuden parodiointia” (Teokset, 24. osa, s. 233).

Konferenssi hyväksyi yksimielisesti V. I. Leninin alustuksen johdosta päätöslauselman nykytilanteesta. Konferenssin päätöslauselmassa todettiin, että kapitalismin kehitys on asettanut kaikkialla maailmassa päiväjärjestykseen kysymyksen valliovallan siirtämisestä proletariaatille sosialismin rakentamiseksi, ja korostettiin Venäjän proletariaatin johtavaa osuutta sen seikan selvittämisessä kansalle, että on kiireellisesti suoritettava „useita sosialismiin johtavia käytännöllisesti kypsyneitä toimenpiteitä”. Sellaisia toimenpiteitä olivat maan kansallistaminen, kaikkien pankkilaitosten saattaminen valtion valvontaan ja niiden yhdistäminen yhdeksi keskuspankiksi sekä vakuutuslaitosten ja kapitalistien suurimpien syndikaattien saattaminen valvonnan alaisiksi. Näiden toimenpiteiden lisäksi Neuvostot olisivat voineet siirtyä toteuttamaan yleistä työvelvollisuutta.

„Mahdollista ja myös välttämätöntä”, sanottiin päätöslauselmassa, „ei ole ainoastaan kaikkien mainittujen sekä muiden samanlaisten toimenpiteiden käsittely ja valmistelu siltä varalta, että niitä ryhdytään toteuttamaan koko valtion mitassa, jos valta siirtyy kokonaan proletaareille ja puoliproletaareille, vaan myös niiden toteuttaminen kansanvallan vallankumouksellisten paikalliselinten toimesta silloin, kun siihen tarjoutuu tilaisuus” („N K P ... päätöslauselminä”, I osa, s. 351).

Konferenssin päätöslauselmassa todettiin oikeaksi Leninin oppi sosialismin voiton mahdollisuudesta erillisessä maassa — Venäjällä. Tämä päätöslauselma suuntautui niin ikään sosialistisesta vallankumouksesta kieltäytyneiden Kamenevin ja hänen kannattajiensa puoleksi menševististä kantaa vastaan sekä vallankumouksen menestystä vaarantavaa Trotskin seikkailupolitiikkaa vastaan.

Huhtikuun konferenssi hyväksyi V. I. Leninin kirjoittaman päätöslauselmaehdotuksen, joka koski suhtaantumista sotaan. Konferenssi tähdensi, että vallan siirtyminen Venäjällä tilan-

herrojen ja kapitalistien hallitukselle ei ole muuttanut sodan imperialistista luonnetta. Siitä syystä proletariaatin puolueen ei pidä antaa kannatustaan sodalle eikä hallitukselle eikä tämän sotilainoille. Konferenssi kiisti sen kapitalistien levittämän parhaavan väitteen, että bolševikit muka kannattavat erillisrauhan solmimista Saksan kanssa. „Meidän mielestämme saksalaiset kapitalistit”, sanottiin päätöslauselmassa, „ovat samanlaisia rosvoja kuin venäläiset, englantilaiset, ranskalaiset ym. kapitalistit ja keisari Vilhelm on samanlainen kruunattu rosvo kuin Nikolai II ja Englannin, Italian, Romanian monarkit ja kaikki muutkin monarkit” (s a m a, s. 337). Sodan lopettamiseen on vain yksi tie: koko valtiovallan siirtyminen Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostoille.

Agraarikysymystä alustaessaan V. I. Lenin puhui erikoisesti siitä luokkapoliittisesta merkityksestä, mikä on tilanherrain maiden konfiskointia ja kaiken maan kansallistamista koskevalla vaatimuksella. Tilanherrain maiden korvaukseton konfiskointi vastasi ennen kaikkea talonpoikaiston vuosisataisia toiveita ja horjutti samalla tilanherrain ja porvariston vallan perustoja. Tilanherrojen omistusoikeus oli taantumuksellisten tilanherrojen suojamuuri ja monarkian mahdollisen restauraation perusedellytys. Tilanherrojen maiden konfiskointi estää monarkian restauraation. Koska tilanherrojen maat on pantattu pankeille, niin niiden konfiskointi on samalla ankara isku porvarilliselle omistukselle. Maan kansallistaminen vapauttaa maankäytön kaikista maaorjuuden jäännöksistä.

Sitä paitsi, kuten V. I. Leninin ehdottamassa päätöslauselmassa sanotaan, „...maan kansallistaminen, joka on maan yksityisomistuksen lakkauttamista, olisi käytännössä niin voimakas isku yleensä kaikkien tuotantovälineiden yksityisomistukselle, että proletariaatin puolueen on kaikin keinoin myötävaikutettava sellaisen uudistuksen toteuttamiseen” („N K P ... päätöslauselminä”, I o s a, s. 340). Puolue esiintyi päättäväisesti Väliaikaista hallitusta ja sovittelijoita vastaan, jotka yrittivät lykätä agraarikysymyksen ratkaisun Perustavan kokouksen kokoontumiseen asti, ja kehotti talonpoikia ottamaan viivyttelemättä ja järjestyneesti maat haltuunsa.

Sosialistisen vallankumouksen voitto riippui suuresti siitä, oliko proletariaatti saava mukaansa sorrettujen kansakuntien työtätekevät. J. V. Stalin teki konferenssissa alustuksen kansallisuuskysymyksestä. Hän selosti puolueen kansallisuuspolitiikkaa, joka perustuu leniniläisiin periaatteisiin. J. V. Stalin osoitti, että ratkaisevana ehtona, joka takaa puolueelle sorrettujen kansakuntien kannatuksen, on puolueen johdonmukainen taistelu aina valtiollista eroamista edellyttävän kansakuntien itsemääräämisoikeuden puolesta. Paljastaen nationalistiseksi bundilaisten kansallinen kulttuuriautonomia -tunnuksen J. V. Stalin esitti puolueen kansallisuuspolitiikan peruskohdat

seuraavasti: 1) kansojen eroamisoikeuden tunnustaminen; 2) kyseisen valtion puitteisiin jäävien kansojen alueellinen autonomia; 3) erikoislait, jotka turvaavat vähemmistökansallisuuksille mahdollisuuden vapaaseen kehittymiseen; 4) kyseisen valtion kaikkien eri kansallisuuksiin kuuluvien proletaarien yhdistyminen yhtenäiseksi, jakamattomaksi proletaariseksi kollektiiviksi, yhdeksi yhtenäiseksi puolueeksi.

Puolueen kansallisuuspolitiikkaa vastaan esiintyi Pjatakov toistaen ne samat väitteensä, jotka hän oli esittänyt V. I. Leniniä vastaan sotavuosina. Pjatakov väitti konferenssissa, että tunnus: kansakuntien itsemääräämisoikeus aina eroamiseen saakka on muka taantumuksellinen tunnus, koska kansallinen valtio on aikansa elänyt ilmiö ja mahdoton imperialismin oloissa; on taisteltava kansallisia liikkeitä vastaan. V. I. Lenin arvosteli murhaavasti tätä näkökantaa, joka merkitsi käytännössä sitä, että proletariaatin on kieltäydyttävä käyttämästä hyväksi vallankumouksen kansallisia reservejä, ja tuomitsi jo ennakolta valankumouksen kärsimään tappion.

Konferenssi hyväksyi V. I. Leninin laatiman päätöslauselmaehdotuksen. Sen perusteena oli, että kaikille Venäjään kuuluville kansakunnille tunnustetaan oikeus erota vapaasti Venäjästä ja muodostaa itsenäinen valtio. Vain tällaisen oikeuden tunnustaminen takasi eri kansakuntiin kuuluvien työläisten solidaarisuuden. Samalla päätöslauselmassa sanottiin, ettei saa sekoittaa *itsemääräämisoikeutta* ja sellaista kysymystä, onko jonkin kansakunnan eroaminen *tarkoituksenmukaista*. Puolueen tulee ratkaista tämä kysymys kussakin eri tapauksessa pitämällä silmällä koko yhteiskunnallista kehitystä ja proletariaatin sosialismin puolesta käymän taistelun etuja.

Niille kansoille, jotka tahtovat jäädä saman valtion puitteisiin, puolue vaati mitä laajinta autonomiaa ja sellaisten erikoislakien säätämistä, jotka takaavat vähemmistökansallisuuksien vapaan kehityksen ja tekevät lopun kaikista vain yhdelle kansakunnalle kuuluvista erioikeuksista ja kaikista vähemmistökansallisuuksien oikeuksien loukkaamisista.

Konferenssi tuomitsi menševikkien ja bundilaisten „kansallisen kulttuuriautonomian”, koska se karsinoi keinotekoisesti samalla paikkakunnalla asuvat ja jopa samassa tuotantolaitoksessa työskentelevät työläiset eri ryhmiin ja sitoo työläiset lujemmin oman kansansa porvarilliseen kulttuuriin. Päätöslauselmassa tähdennettiin, että työväenluokan edut vaativat eri kansallisuutta olevien työläisten yhdistymistä yhteisiin proletariaatin poliittisiin, ammatillisiin, osuustoiminta- ja valistusjne. järjestöihin.

„Vain tällainen eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten yhdistyminen yhteisiin järjestöihin”, sanottiin päätöslauselmassa, „antaa proletariaatille mahdollisuuden käydä

voitokasta taistelua kansainvälistä pääomaa ja porvarillista nationalismia vastaan” („N K P ... päätöslauselmina”, I osa, s. 346).

V. I. Leninin alustuksen pohjalla konferenssi katsoi tarpeelliseksi tarkistaa puolueen ohjelman ja osoitti, minkä suuntaista tuon tarkistuksen tulee olla. Lähestyvän sosialistisen vallankumouksen johdosta oli annettava arvio imperialismista ja imperialististen sotien kaudesta; oli korjattava ohjelmassa valtiota koskeva määritelmä; lisättävä vaatimus Neuvostotasavalan pystyttämisestä; poistettava tai korjattava vanhentuneet ohjelmakohdat, muutettava mm. agraariohjelmaa agraarikysymyksestä hyväksytyä päätöslauselmaa vastaavasti, lisättävä vaatimus sellaisten monopoliyhtymien kansallistamisesta, jotka olivat kypsempiä siihen, jne.

Internationalea koskevassa kysymyksessä V. I. Lenin ehdotti, että sanouduttaisiin irti Zimmerwaldin yhdistyksestä ja ryhdyttäisiin viivyttämättä perustamaan uutta Internationalea; yhdistykseen voitaisiin jäädä korkeintaan informaatiotarkoitukseen. Tätä ehdotusta vastusti Zinovjev vaatiin pysymään liitossa zimmerwaldilaisten kanssa, jotka eivät olleet katkaisseet yhteyksiään puolustuskantalaisiin.

Konferenssi päätti, että bolševikkien tuli jäädä Zimmerwaldin blokkiin ja puolustaa siellä Zimmerwaldin vasemmiston taktiikkaa. V. I. Leninin mielestä tämä päätös oli virheellinen. Sittemmin V. I. Leninin kanta tunnustettiin oikeaksi. Toukokuun alussa KK päätti yksimielisesti lähettää edustajansa koollekutsuttavaan Zimmerwaldin konferenssiin myöntäen näille oikeuden poistua heti konferenssista ja erota Zimmerwaldin liitosta, jos konferenssi ottaa sellaisen kannan, että on lähestyttävä jollakin tavalla sosiališovinisteja tai pohdittava asioita näiden kanssa.

Konferenssi määräsi KK:n tekemään aloitteen ja alkamaan III Internationalen perustamisen. Konferenssi valitsi KK:n, jonka johtoon tuli V. I. Lenin.

Huhtikuun konferenssi oli bolševikkipuolueen ensimmäinen Venäjällä pidetty legaalinen konferenssi. Merkitykseltään se oli edustajakokouksen arvoinen. Konferenssin puolueelle antamana taisteluohjelmana oli porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittäminen sosialistiseksi. Konferenssi paljasti ja hylkäsi Kamenevin, Pjatakovin ja muiden opportunistisen linjan, joka merkitsi vallankumouksen tappiota. Huhtikuun konferenssin päätökset osoittivat työväenluokalle ja kaikille työtätekeville, mikä oli se ainoa keino, jolla voitiin pelastaa maa sodasta ja rappiostilasta, hävittää riisto ja pelastaa Venäjä joutumasta ulkomaisten imperialistien orjuuteen. Sinä keinona oli taistelu Venäjän sosialistisen vallankumouksen voiton puolesta.

3. Puolueen taistelu joukoista kaksoisvallan kaudella. Heinäkuun päivät

Huhtikuun konferenssin päätöksillä aseistettuna puolue ryhtyi laajamittaiseen työhön joukkojen keskuudessa. Se esitti kansalle selvän ja eheän ohjelman, jossa sanottiin, miten saadaan rauha, maata ja leipää.

Bolševikkipuolue toimi kaikkien riistettyjen ja osattomien ihmisten etujen puolustajana ja heidän johtajanaan. Bolševikit nostattivat taisteluun työtätekevän väestön kaikki kerrokset ja suuntasivat erinäiset vallankumoukselliset liikkeet yhteiseen taisteluun kapitalismia vastaan sosialismin puolesta.

Taisteltaessa kaiken vallan siirtämisestä Neuvostoille työtätekevien suoranaisena ja pahimpana luokkavihollisena oli, kuten V. I. Lenin korosti, porvaristo. Tämän tukinojana olivat sovittelijat, jotka olivat päässeet enemmistöksi Neuvostoissa. Eserrät ja menševikit olivat porvariston tärkein sosiaalinen tuki. Tehtävänä oli lyödä tämä tukipönnkä pois porvariston jalkojen alta. Oli riistettävä Neuvostojen ja muiden joukkojärjestöjen johto eserrien ja menševikkien käsistä ja eristettävä heidät joukoista. Murskatakseen porvariston bolševikit kohdistivat sen vuoksi pääiskun porvariston sosiaaliseen tukeen, „lähimpiin vihollisiin”, kuten V. I. Lenin kirjoitti, sovittelijoihin.

Puolueen perustyönä oli toiminta joukkojärjestöissä, ennen kaikkea Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoissa, Talonpoikien edustajien neuvostoissa ja sotilaskomiteoissa. Jo maaliskuussa oli muodostettu miltei kaikkialla maassa, kaikissa teollisuuskeskuksissa ja kaupungeissa Työläisten edustajien neuvostoja. Kuvernementtien ja ujestien kaupungeissa ja teollisuuskeskuksissa oli muodostettu lähes 400 Neuvostoa, minkä lisäksi Neuvostoja oli monilla Donbassin kaivoksilla ja eräissä muissa piireissä. Talonpoikien edustajien neuvostot syntyivät myöhemmin kuin Työläisten edustajien neuvostot. Vuoden 1917 kesään mennessä niitä oli noin 400. Armeijassa, niin rintamalla kuin varuskunnissakin, oli kaikissa komppanioissa, rykmenteissä ja sotatoimiyhtymissä muodostettu sotilaskomiteoita. Armeijaa varten julkaistiin „Soldatskaja pravda” ja „Okopnaja pravda” nimisiä lehtiä. Toiminta oli käynnissä myös ammattiyhdistyksissä, tehdaskomiteoissa ja muissa joukkojärjestöissä. Näin puolue muodosti vähitellen poliittisen armeijan kapitalismia vastaan suoritettavaa rynnäkköä varten.

Puolue osoitti työtätekeville vakuuttavasti bolševikkien aatteiden oikeellisuuden. Jo Huhtikuun konferenssin edellä ja sen aikana alkanut tapahtumien kehitys maassa osoitti bolševikkien olevan oikeassa.

Huhtikuun 18. p:nä (vanhaa lukua) Venäjän työtätekevät viettivät vappujuhlaa. Työläiset ja sotilaat osoittivat ensimmäistä kertaa vapaasti mieltään. Useimmissa lipuissa ja

julisteissa vaadittiin demokraattista rauhaa. Ulkoministeri Miljukov oli lähettänyt juuri samana päivänä liittolaisvalloille nootin, jossa hän vakuutti, että Väliaikainen hallitus noudattaa kaikkia tsaarin hallituksen tekemiä sopimuksia ja Venäjä jatkaa sotaa ratkaisevaan voittoon asti. Huhtikuun 20. pnä työläiset ja sotilaat, jotka vasta paria päivää aikaisemmin olivat olleet rauhan tunnuksin mielenosoituskulkuessa, saivat tietää Miljukovin nootista. Päivällä Pietarin varuskunnan sotilaat lähtivät kadulle suunnaten kulkunsa Marian palatsille, missä Väliaikainen hallitus piti istuntoaan. He kantoivat julisteita, joissa vaadittiin: „Kaikki valta Neuvostoille!”, „Alas sota!”, „Alas Miljukov!”, „Alas Gutškov!” Sotilain yhti työläisiä. Kaupungissa alettiin pitää joukkokokouksia.

Vastaukseksi työläisten ja sotilaiden esiintymiseen Väliaikaisen hallituksen kannattajat järjestivät vastamielenosoituksen, jonka tunnuksissa vaadittiin luottamaan hallitukseen.

Samana päivänä, huhtikuun 20. pnä, kokoontui bolševikki-puolueen Keskuskomitea. V. I. Leninin laatimassa päätöslauselmassa KK tähdensi, että porvarillinen Väliaikainen hallitus ei voi luokkaluonteensa vuoksi lopettaa imperialistista sotaa. Samalla KK varoitti asettamasta sellaisia tunnuksia kuin „Alas Miljukov!” tai „Alas Gutškov!” Porvaristo ja sen eserrä- ja menševikkiliittolaiset saattavat tehdä manööverin: suorittaa jonkinlaisia muutoksia hallituksen kokoonpanossa ja sanoa kansalle, että hallituksen politiikkakin on siten muuttunut. Vain vallankumouksellinen proletariaatti, otettuaan kansan enemmistön tukemana valtiovallan käsiinsä, luo Neuvostojen muodossa sellaisen hallituksen, johon koko maailman työläiset voivat luottaa ja joka yksin vain voi tehdä nopeasti lopun sodasta.

Bolševikkipuolueen kehotuksesta Pietarin työläiset lopettivat huhtikuun 21. pnä työt ja järjestivät mielenosoituskulkueseen. Kulkueeseen osallistui toista sataa tuhatta mielenosoittajaa vaatien rauhaa.

Koko porvarillinen ja pikkuporvarillinen lehdistö alkoi syyttää bolševikkeja kansalaissodan valmistelemisesta. Tämä oli omien syntien vierittämistä toisten niskoille: ne, jotka olivat aloittaneet kansalaissodan valmistelun, syyttivät niitä, joiden kimppuun he valmistautuivat hyökkäämään. Bolševikkien KK hyväksyi huhtikuun 21. pnä päätöslauselman, jossa kumottiin jyrkästi porvarillisten ja eserrien ja menševikkien lehtien sellaiset valheet, että bolševikit muka uhkaavat aloittaa kansalaissodan. KK kehotti kaikkia työläisiä toimittamaan Neuvostojen edustajien uusintavaalit, karkottamaan Neuvostoista sovittelijat ja lähettämään niihin todellisia kansan edustajia.

Huhtikuun 21. pn mielenosoituskulkuksen aikana pieni ryhmä Pietarin komitean jäseniä (S. Bagdatjev ym.) esittivät tunnuksen „Alas Väliaikainen hallitus!” sopimatta siitä komitean kanssa. Keskuskomitea hyväksyi huhtikuun 22. pnä V. I. Leninin

päätöslauselmaehdotuksen, jossa tämä tunnus tuomittiin virheellisenä ja seikkailumaisena, koska se oli kapinakehotus ja ristiriidassa puoluelinjan kanssa, jonka suuntana oli vallankumouksen rauhallinen kehitys, enemmistön rauhanomainen valtaaminen Neuyostoissa proletariaatin puolelle.

Mielenosoituksia oli myös Moskovassa, Uralilla, Ukrainassa sekä maan muissa kaupungeissa ja piireissä.

Huhtikuun tapahtumat eivät olleet mitään tavallisia mielenosoituksia. Huhtikuun päivinä proletariaatti ja porvaristo esiintyivät yhtäaikaan asettaen laajojen joukkojen ratkaistavaksi kysymyksen, ketä näiden oli seurattava. Monet niistä, jotka olivat „vilpittömästi erehtyneet” ja uskoneet sovittelijoita, vakuuttuivat, että vain proletariaatti voi tehdä lopun sodasta ottamalla vallan. Huhtikuun mielenosoitus johti kahden vaiheilla olleiden ainesten „huuhtoutumiseen”, kuten V. I. Lenin sanoi, ts. nopeutti horjuvien ainesten siirtymistä vallankumouksellisen proletariaatin puolelle. Siten huhtikuun mielenosoitus vaikutti edistävästi porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittymiseen sosialistiseksi.

Huhtikuun mielenosoitus antoi alun valtakriisille. Väliaikainen hallitus, joka oli olettanut saavansa yksinvallan salaliiton avulla, osoittautui voimattomaksi. Se päätti ulkomaiden imperiaalistien neuvosta tehdä uuden manööverin — laajentaa hallituspohjaa ottamalla siihen eserrä ja menševikkejä kansan harhauttamiseksi. Väliaikainen hallitus ja Pietarin Neuvoston eserräläis-menševistinen toimeenpaneva komitea sopivat toukokuun 5. p:nä eserrä- ja menševikkipuolueiden edustajien osallistumisesta hallitukseen. Muodostettiin ns. kokoomushallitus, johon tulivat sovittelijat eserrä V. Tšernov, menševikit I. Tsereteli ja M. Skobelev ym. Menševikit, jotka Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aikana vastustivat sallimattomana osallistumista vallankumoushallitukseen, menivät nyt porvariston vastavallankumoukselliseen hallitukseen. Tämä liittoutuma sinetöi sen suurja pikkuporvariston välisen liiton, joka oli muodostunut tosiasiallisesti jo vallankumouksen alussa. Julkisesti porvariston puolelle siirtyneet eserrät ja menševikit pelastivat porvarillisen hallituksen.

Kokoomushallitus ei poistanut kriisin syitä. Kaikki vallankumouksen tehtävät olivat ratkaisematta. Jo kauan ennen vallankumousta alkanut rappiotila paheni entisestään. Maan kaikissa teollisuuspiireissä oli toukokuussa yhtämittaisia lakkoja taloudellisen tilan parantamista vaativin tunnuksiin; työläiset saattoivat ilmoitusjärjestyksessä voimaan kahdeksantuntisen työpäivän kapitalistien vastustuksesta huolimatta. Lakkoliikkeen ohella voimistui kuuhunta maaseudulla. Odottamatta Perustavan kokouksen kokoontumista kylien talonpojat määräsivät itse tilanherrojen maista perittävän vuokramaksun suuruuden, ottivat tilanherroilta viljelemättä olleet maat ja kylvivät ne.

Heinäkuuhun mennessä talonpoikaisliike käsitti jo 43 kuvernementtia. Talonpojat nousivat kapinaan tilanherroja vastaan huolimatta Neuvostoissa istuneiden eserräjohtajien vastustuksesta. Valtava merkitys laajojen talonpoikaisjoukkojen saamisessa mukaan oli V. I. Leninin puheella, jonka hän piti toukokuun 22. pnä Talonpoikain edustajain I yleisvenäläisessä kokouksessa, esittäen bolševikkien toimintaohjelman agraarikysymysten alalla. Työläisten ja talonpoikien liikehtiminen vaikutti armeijaankin; sodan jatkuminen kuohutti sotilaita ja voimisti vallankumouksellista mielialaa heidän keskuudessaan.

Bolševikkien toimintaan sotaväen keskuudessa vaikutti edistävästi Bolševististen sotilasjärjestöjen yleisvenäläinen konferenssi, jonka KK kutsui koolle kesäkuussa 1917. Konferenssiin osallistui edustajia 60:stä rintamalla ja selustassa olleista sotilasjärjestöistä, joihin kuului lähes 26 tuhatta puolueen jäsentä. V. I. Lenin teki konferenssissa alustuksen päivän tilanteesta ja toisen agraarikysymyksestä ja kehotti järjestämään mitä tarmokkaimmin proletariaatin ja vallankumouksellisen armeijan voimat siltä varalta, että valta siirtyy Neuvostoille.

Mitä pitemmälle vallankumous edistyi, sitä kiihkeämmin porvaristo yritti käyttää ainoaksi katsomaansa pelastuskeinoa — pakottaa armeijan hyökkäämään rintamalla. Porvariston laskelmat olivat varsin yksinkertaiset. Hyökkäyksen menestyminen lujittaisi hallituksen asemaa, antaisi sille mahdollisuuden ryntätä bolševikkien kimppuun ja hajottaa Neuvostot. Hyökkäyksen epäonnistuessa syyn voisi vierittää bolševikkien niskoille, syyttää heitä armeijan hajottamisesta, kieltää heidän toimintansa ja sitten ajaa hajalle myös Neuvostot.

Porvaristo ymmärsi kuitenkin, ettei pelkällä pakotuksella sotilaita saada jatkamaan sotaa. Niihin aikoihin sotaministeriksi nimitetty Kerenski laati etukäteen hyökkäyskäsken osoittamatta kuitenkaan hyökkäyksen alkamisaikaa. Hän tahtoi saada päätökselleen kesäkuun 3. pnä kokoontuneen Neuvostojen ensimmäisen yleisvenäläisen edustajakokouksen vahvistuksen. Edustajakokouksen työhön osallistui toista tuhatta edustajaa, joista bolševikkeja oli vain 105. Edustajien valtaenemmistönä olivat eserrät ja menševikit. Päiväjärjestyksen tärkeimpänä kysymyksenä oli suhtaantuminen Väliaikaiseen hallitukseen. Eserrät ja menševikit esiintyivät sen puolesta, että oli oltava edelleenkin liitossa porvariston kanssa. Tätä liittoa puolustaessaan menševikkien johtomies Tsereteli sanoi, ettei Venäjällä ole ainoatakaan sellaista poliittista puoluetta, joka suostuisi yksin ottamaan kaiken vallan käsiinsä. Siihen V. I. Lenin vastasi: „Sellainen puolue on olemassa!” Saatuaan puheenvuoron V. I. Lenin esitti edustajille bolševikkien ohjelman kehottaen siirtämään kaiken vallan Neuvostoille.

Sovittelijat panivat liikkeelle kaikki voimansa saadakseen todistetuksi, ettei tunnusta „Kaikki valta Neuvostoille!” voida

toteuttaa käytännössä. He ajoivat läpi päätöslauselman, jossa hyväksyttiin liittoutuminen porvariston kanssa ja tunnustettiin Väliaikaisen hallituksen politiikka oikeaksi.

Bolševikit päättivät osoittaa edustajakokoukselle, miten suuressi sen enemmistön kanta erosi proletariaatin ja sotaväen valveutuneimpien kerrosten mielipiteestä. Bolševikkipuolueen KK kehotti Pietarin työläisiä ja sotilaita lähtemään kesäkuun 10. p:nä mielenosoituskulueeseen tunnuksinaan „Kaikki valta Neuvostoille!”, „Alas kymmenen kapitalistiministeriä!”, „Tuotanto työläisten valvontaan!”, „Alas hyökkäyspolitiikka!”

Menševikit ja eserrät päättivät kuitenkin mielenosoituspäivän aattona, kesäkuun 9. p:nä, estää mielenosoituksen. Heidän johtamansa edustajakokous hyväksyi päätöslauselman, joka kielsi järjestämästä mielenosoitusta.

Mielenosoituskulueen peruuttaminen oli vaikeaa. Mutta edustajakokouksen päätöksen rikkominen olisi ollut samaa kuin asettua vastustamaan edustajakokousta. Bolševikkipuolueen KK päätti kesäkuun 9. p:nä myöhään yöllä alistua edustajakokouksen päätökseen ja kehotti työläisiä ja sotilaita luopumaan esiintymisaikomuksesta. KK:n ja Pietarin komitean jäsenet sekä aktiivisimmat puolueyöntekijät kiersivät yön kuluessa piireissä, tehtaissa ja tuotantolaitoksissa ja kävivät sotilaskasarmeissa selittämässä työläisille ja sotilaille puolueen päätöstä. Yksikään tehdaskollektiivi, yksikään rykmentti ei lähtenyt osoittamaan mieltään. Tämä oli todistus puolueen vaikutusvallan lisääntymisestä ja puolueen kyvystä pitää yllä yhteyttä joukkoihin ja peräytyä tarpeen vaatiessa.

Kaikki sanomalehdet aloittivat seuraavana päivänä bolševikkien parhaamisen. Menševikkien johtomiehet syyttivät edustajakokouksessa bolševikkeja salaliitosta ja vaativat heidän aseistariisumistaan. Kiellettyään mielenosoituksen edustajakokous antoi edustajiensa tehtäväksi käydä tehtaissa sekä kasarmeissa. Siellä nämä vakuuttuivat, ettei kysymyksessä ollut bolševikkien „salaliitto”, vaan pääkaupungin koko työväen ja varuskunnan mieliala. Edustajakokouksen puhemiehistö pelkäsi menettävänsä kaiken arvovaltansa joukkojen keskuudessa ja päätti sen vuoksi järjestää mielenosoituksen, mutta oman johtonsa alaisena. Mielenosoitus määrättiin kesäkuun 18. päiväksi. Edustajakokouksen johtomiehet eivät valinneet suinkaan sattumalta juuri tätä päivää. Saatuaan edustajakokouksen kannatuksen Kerenski antoi käskyn ryhtyä hyökkäykseen Lounaisrintamalla kesäkuun 18. p:nä. Samaksi päiväksi suunnitellun mielenosoituksen tuli olla porvariston suunnitelmien verhona, ilmauksena rintamalla alkaneen hyökkäyksen hyväksymisestä.

Suunniteltuun aikaan — kesäkuun 18. p:nä — Pietarissa alkoi joukkomielenosoitus, johon osallistui noin 500 tuhatta henkeä. Bolševikit päättivät osallistua mielenosoitukseen omin tunnuksin.

Mielenosoittajien valtaenemmistön tunnuksena oli „Kaikki valta Neuvostoille!” Vain pieni ryhmä kantoi julisteita, joissa kehoitettiin luottamaan Väliaikaiseen hallitukseen.

Mielenosoituksen valtavat mittasuhteet ja bolševististen tunnusten vallitsevuus todistivat sitä, että pääkaupungin työväki ja varuskunta ovat bolševikkien puolella. Mielenosoitus toi ilmi, että joukot eivät luota Väliaikaiseen hallitukseen eivätkä myöskään siihen sovittelupolitiikkaan, jota eserrät ja menševikit harjoittivat porvariston suhteen.

Venäläisten joukkojen hyökkäys rintamalla epäonnistui, ja vastavallankumous ryhtyi heti toteuttamaan epäonnistumisen varalta kaavailemaansa suunnitelmaa: vierittämään kaiken syyt bolševikkien niskoille.

Heinäkuun 2. pnä, heti kun Pietariin saapui tieto hyökkäyksen epäonnistumisesta, kadetit ilmoittivat eroavansa hallituksesta. Tämä teko perustui laskelmaan, että eserrien ja menševikkien johtomiehet eivät uskalla jäädä yksinään valtaan ja myöntyvät kadettien ehtoihin, nimittäin työläisten aseistariisumiseen, vallankumouksellisten joukkojen siirtämiseen pois Pietarista ja, mikä tärkeintä, bolševikkipuolueen lakkauttamiseen.

Mutta kadetit eivät ottaneet huomioon kansan mielialaa: he luulivat saavansa aikaan hallituspuolan eivätkä huomanneet poliittisen kriisin kypsymistä pääkaupungissa ja sitten koko maassa. Heinäkuun 3. pnä aamulla Pietarissa 1. konekivääri-rykmentin komppanioiden ja rykmentin komiteain kokouksessa, jossa oli esillä Neuvoston toimeenpanevan komitean edustajien vaaleja koskeva kysymys, sotilaat puhuivat suuttumuksen vallassa, että vihattu sota jatkuu ja kansa näkee nälkää samalla kun porvaristo kasaa rikkauksia ja että hallitus johtaa maan perikatoon. Vaadittiin asettamaan käsiteltäväksi kysymys aseellisesta esiintymisestä ja Väliaikaisen hallituksen kukistamisesta. Sotilaat lähettivät edustajia muihin rykmentteihin ja tehtaisiin kehottamaan toisiakin nousemaan. Edustajat saivat kaikkialla kannatusta.

Puolue piti yllä vallankumouksellista mielialaa joukoissa, mutta se vastusti välitöntä nousua. Pietarin työläisillä ja sotilailla olisi ollut kylliksi voimia voidakseen kukistaa Väliaikaisen hallituksen ja ottaa valtiovallan käsiinsä, mutta he eivät olisi voineet säilyttää tätä valtaa, koska sillä hetkellä kansan enemmistö oli maassa vielä eserrien ja menševikkien puolella. Siitä syystä Keskuskomitea päätti heinäkuun 3. pnä pidättäytyä joukkoesiintymisistä ja mielenosoituksista. Joukkojen hillitseminen osoittautui kuitenkin jo mahdottomaksi. Tehtaissa, rykmenteissä ja Itämeren laivaston aluksilla kuunneltiin puolueen edustajia, mutta vaadittiin silti nousua. Välittömänä vaarana oli, että joukot lähtevät kadulle ja porvarillinen hallitus avaa tulen mielenosoittajia vastaan julistaen mielenosoituksen aseelliseksi kapinaksi.

Keskuskomitea kumosi aikaisemman päätöksensä ja päätti osallistua joukkoesiintymisiin muuttaakseen ne rauhalliseksi ja järjestyneeksi mielenosoitukseksi, jonka tunnuksena olisi „Kaikki valta Neuvostoille!” Seuraavana päivänä oli valtava mielenosoitus, johon otti osaa yli 500 tuhannen hengen. Työläiset marssivat aseistetun Punaisen kaartin suojaamina ja sotilaat ase kädessä. Mielenosoitukseen otti osaa useita tuhansia kronstadtilaisia merisotilaita.

Mielenosoittajat valitsivat 90 edustajaa, jotka toimittivat Taurian palatsissa istuvalle Neuvostojen Toimeenpanevalle Keskuskomitealle vaatimuksen kaiken vallan ottamisesta Neuvostojen käsiin. Mutta eserrillä ja menševikeillä oli muita aikoimuksia. He sopivat hallituksen kanssa mielenosoituksen hajottamisesta. Annettiin määräys Väliaikaiselle hallitukselle uskollisten sotaväenosastojen kutsumisesta rintamalta. Muutamien paikoin — Nevskin ja Sadovajan kulmassa, Liteinyin prospektillä ym.— junkkarit ja kasakat avasivat tulen mielenosoittajia vastaan.

Varta vasten kutsutut rintamajoukot saapuivat. Porvarillinen hallitus ryhtyi vainotoimenpiteisiin. Työväenkortteleissa suoritettiin joukkomitassa kotitarkastuksia. Vastavallankumoukselliset takavarikoivat työläisiltä aseita. Mielenosoitukseen osallistuneita rykmenttejä alettiin riisua aseista. Erikoisen kiukkuisesti vastavallankumous kävi bolševikkien kimppuun. Heinäkuun 6. p:nä tuhottiin „Trud” kirjapaino, joka oli hankittu työläisten bolševikkipuoleelle keräämillä varoilla. „Pravda” lehti lakkautettiin. Samana päivänä vastavallankumoukselliset murhasivat työmies Voinovin vain siitä syystä, että tämä oli noutanut kirjapainosta „Listok pravdy” lehden jota puolue julkaisi lakkautetun „Pravdan” asemesta.

Vastavallankumoukselliset viranomaiset alkoivat vangita puolueen aktivisteja. Annettiin käsky, että hinnalla millä hyvänsä oli löydettävä ja pidätettävä V. I. Lenin. Väliaikainen hallitus, mihin kuului eserriä ja menševikkejä, jotka olivat olevinaan vallankumouksellisia, ei kainostellut käyttöä apunaan V. I. Leniniä etsiessään entisen tsaarinaikaisen ohranalaitoksen miehiä. Turvaututtiin jo kauan sitten laadittuun asiakirjäväärennökseen — väitettiin valheellisesti bolševikkien pitävän yhteyttä Saksaan. Prokuraattori antoi määräyksen V. I. Leninin ja useiden muiden bolševikkien vangitsemisesta ja asettamisesta syytteeseen muka maanpetoksesta ja aseellisen kapinan järjestämisestä. Pietarin sotilaspiirin joukkojen komentaja kenraali Polovtsev antoi erikoisesti V. I. Leninin etsimistä varten muodostetun osaston päällikölle käskyn ampua Lenin heti, kun hänet tavataan.

Puolue suojasi johtajansa piilottamalla hänet. Ensinnä V. I. Lenin piilotteli Pietarissa ja sitten kaupungin ympäristössä, Razliv-nimisen järven takana. Porvaristo koetti järjestää

ansan. Kadettien sekä eserrien ja menševikkien koko lehdistö vaati V. I. Leniniä saapumaan oikeuteen. Eserrien ja menševikkien tukemana vastavallankumous pyrki riistämään bolševikkien puolueelta johtajan. Vastavallankumous alkoi riehua kaikkialla maassa. Sotaministeri Kerenski määräsi sovellettavaksi kuolemanrangaistusta rintamalla. Eserräläis-menševististen komiteain auttamina viranomaiset ryhtyivät riisumaan aseista vallankumouksellisia yksiköjä ei ainoastaan rintamalla, vaan myös selustassa. Vainotoimenpiteet lisääntyivät erikoisestikin kenraali Kornilovin tultua nimitetyksi sotaväen ylipäälliköksi.

Heinäkuun tapahtumat muuttivat tilannetta ja luokkien voimasuhteita maassa. Porvaristoa kohtaan harjoittamansa sovittelupolitiikan päätökseksi menševikit ja eserrät siirtyivät lopullisesti vastavallankumouksen leiriin. Puolueesta, jonka tarkoituksena oli ollut sovinto porvariston kanssa, eserrät ja menševikit muuttuivat vastavallankumouksen apurien puolueeksi. Kaksoisvallasta oli tullut loppu. Porvaristo oli saanut yksinvallan. Valta oli siirtynyt kokonaan sen käsiin. Eserräläis-menševistiset Neuvostot olivat muuttuneet porvarillisen hallituksen lisäkkeeksi.

Mutta porvaristo ei onnistunut nujertamaan vallankumouksellisia joukkoja. Bolševikit pystyivät ajoissa perääntymään ja pelastamaan päävoimansa iskulta.

4. Puolueen VI edustajakokous. Aseellinen kapina puolueen suuntalinjana. Kornilovilaisuuden murskaaminen

Maassa vallinneen tilanteen ja voimasuhteiden muuttumisen vuoksi puolueenkin oli muutettava taktiikkaansa ja tunnuksiaan. Artikkelissaan „Tunnuksista” V. I. Lenin osoitti, että heinäkuun 4. pn jälkeinen poliittinen tilanne Venäjällä oli peräti toisenlainen kuin mitä se oli ollut helmikuun 27. pn ja heinäkuun 4. pn välisenä aikana. Nyt oli tullut loppu vallankumouksen rauhallisesta kehityksestä, joka silloin oli ollut mahdollista ja toivottavinta. Petturuudellaan eserrät ja menševikit olivat tehneet mahdolltomaksi rauhallisen kehityksen. Nyt, kaiken vallan siirryttyä vastavallankumouksellisten käsiin, työväenluokka saattoi päästä valtaan vain aseellisen kapinan avulla.

Samalla V. I. Lenin kuitenkin varoitti, että olisi virheellistä nousta heti hallitusta vastaan. Ratkaisevaan rynnäkköön voidaan ryhtyä vasta, kun kansan syvimät kerrokset saavat uutta vallankumouksellista intoa.

V. I. Lenin ehdotti luovuttavaksi tilapäisesti tunnuksesta „Kaikki valta Neuvostoille!” Tämä ei merkinnyt, että olisi luovuttu Neuvostotasavallasta, uudentyypisestä valtiosta. Kysymys oli siitä, että Neuvostot *silloisessa* kokoonpanossaan, eserrien ja menševikkien johtamina, jotka olivat siirtyneet avoimesti

vastavallankumouksellisen porvariston leiriin ja vuodattaneet kansan verta,— että nämä Neuvostot eivät voineet olla kansanvallan elimiä.

„Tässä uudessa vallankumouksessa voi ja täytyykin syntyä Neuvostoja”, V. I. Lenin kirjoitti, „mutta *ei* nykyisiä Neuvostoja, ei elimiä, jotka hierovat sovintoa porvariston kanssa, vaan porvaristonvastaisen vallankumouksellisen taistelun elimiä. Asia on niin, että me tulemme edelleenkin olemaan neuvostotyypin valtiorakennuksen kannalla. Kysymys ei ole nyt yleensä Neuvostoista, vaan kysymys on taistelusta *nykyistä* vastavallankumousta ja *nykyisten* Neuvostojen petturuutta vastaan” (Teokset, 25. osa, ss. 184—185).

Puolueen VI edustajakokous otti käsiteltäväkseen tilanteen muutoksesta aiheutuneet vallankumouksen, mm. uuden taktiikan kysymykset. Edustajakokous pidettiin Pietarissa vuonna 1917 heinäkuun 26. pn ja elokuun 3. pn välisenä aikana. Sen täytyi pitää istuntonsa puolittain salaa. Porvariston ja pikkuporvariston lehdistössä voimistui bolševikkien parjaaminen. Väliaikainen hallitus myönsi sotaministerille ja sisäministerille oikeuden kieltää kaikkien edustajakokousten pidon, ts. antoi tosiasiallisesti määräyksen VI edustajakokouksen kieltämisestä. Asia meni niin pitkälle, että ulkomaiset imperialistit vaativat avoimesti edustajakokouksen hajottamista ja edustajien vangitsemista.

Mutta vastavallankumouksellisten suunnitelmat ajettiin karille. Työläiset suojelivat valppaasti puolueensa edustajakokousta.

V. I. Lenin ei voinut olla läsnä edustajakokouksessa, mutta hän johti kuitenkin sen työtä. Keskuskomitean jäsenet kävivät tapaamassa Leniniä Razliv-järvellä. V. I. Lenin laati teesit „Poliittisesta tilanteesta”. V. I. Leninin „Tunnuksista”, „Vallankumouksen opetuksia” ym. artikkelit olivat edustajakokouksen päätöslauselmien pohjana.

Ensimmäisiä edustajain käsittelemiä kysymyksiä oli kysymys V. I. Leninin saapumisesta oikeuteen. Edustajakokous ilmaisi kantanaan, ettei V. I. Leninin pidä saapua oikeuteen, ja esitti vastalauseen vallankumouksellisen proletariaatin johtajaan kohdistuneen kuohuttavan ajojahdin johdosta. Edustajakokous lähetti tervehdyksensä V. I. Leninille.

Edustajakokouksen peruskysymyksinä olivat Keskuskomitean poliittinen toimintaselostus ja kysymys poliittisesta tilanteesta. Kummatkin kysymykset alusti J. V. Stalin. Alustukset pohjasivat V. I. Leninin ohjeisiin.

„Tällä haavaa”, sanottiin poliittista tilannetta koskeneen alustuksen johdosta hyväksytyssä edustajakokouksen

päätöslauselmassa, „rauhallinen kehitys ja vallan siirtyminen kivuttomasti Neuvostoilta on käynyt mahdottomaksi, koska valta on jo siirtynyt todellisuudessa vastavallankumouksellisen porvariston käsiin.

Oikeana ohjelauseena voi nykyään olla vain vastavallankumouksellisen porvariston diktatuurin täydellinen kukistaminen. Vain vallankumouksellinen proletariaatti, ehdolla, että sitä tukee talonpoikaisköyhälistö, voi suorittaa tämän tehtävän, joka on uuden nousun tehtäviä” („N K P ... p ä ä t ö s l a u s e l m i n a”, I o s a, s. 376).

Puolueen VI edustajakokous siis osoitti, että valta voi siirtyä proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön käsiin vain aseellisen kapinan tietä, porvariston diktatuurin kukistamisen tietä.

Sosialistiseen vallankumoukseen tähtäävää puolueen suuntalinjaa vastaan esiintyi Buharin, joka väitti, että talonpojat ovat liitossa porvariston kanssa eivätkä lähde työväenluokan mukaan. J. V. Stalin kumosi tämän opportunistisen väitteen ja osoitti, että suhtautumisessaan talonpoikaistoon Buharin oli kadottanut marxilaisen maaperän eikä analysoinut talonpoikaista luokkakannalta. On erilaisia talonpoikia: varakkaat tukevat imperialistista porvaristoa, mutta talonpoikaisköyhälistö tukee proletariaattia tämän taistellessa vallankumouksen voiton puolesta. J. V. Stalin antoi edustajakokouksessa vastaiskun myös Preobraženskille, joka ehdotti tehtäväksi päätöslauselmaan korjaus, missä sosialistisen vallankumouksen voitto Venäjällä katsottiin mahdottomaksi ja sanottiin, että maa voidaan ohjata sosialistiselle tielle vain siinä tapauksessa, jos Länessä tapahtuu proletaarinen vallankumous.

„Ei ole mahdotonta”, J. V. Stalin sanoi, „että juuri Venäjä on se maa, joka raivaa tien sosialismiin... On hylättävä se aikansa elänyt käsitys, että vain Eurooppa voi näyttää meille tien” (T e o k s e t, 3. o s a, ss. 206, 207).

Edustajakokous hylkäsi Preobraženskin ja Buharinin trotskilaiset ehdotukset. Päätöslauselma hyväksyttiin yksimielisesti neljän pidättyessä äänestämästä.

Keskuskomitean organisatorista työtä selosti J. M. Sverdlov. Huhtikuun konferenssista kuluneiden kolmen kuukauden aikana puolueen jäsenmäärä oli kasvanut kolminkertaiseksi: Huhtikuun konferenssissa oli ollut edustettuna 78 järjestöä, joissa oli 80 tuhatta puolueen jäsentä, kun taas puolueen VI edustajakokouksen aikoihin järjestöjä oli 162 ja niissä jäseniä 240 tuhatta. Keskuskomitea oli saanut lyhyessä ajassa yhtenäiseksi koko puolueen. Edustajakokouksen työhön osallistuivat aktiivisesti puolalaisten, latvialaisten ja liettualaisten bolševikkien lähettämät edustajat. Nämä bolševikit kuuluivat toisinaan paikallisjärjestöihin ja useinkin he muodostivat paikalliskomi-

teoissa oman jaostonsa ja tekivät vallankumouksellista työtä työväen keskuudessa.

Puolustuskantalaisiin nähden edustajakokous vastusti kaikkea liittoutumista tähdentäen, että yhtyä voidaan vain niiden internationalististen menševikkien kanssa, jotka todella ovat katkaisseet suhteensa puolustuskannalla oleviin menševikkeihin.

Edustajakokous hyväksyi puolueeseen Trotskin johtamat „väliryhmän” jäsenet, jotka sanoivat hyväksyvänsä kaikki bolševismmin peruskohdat. Tämä ryhmä oli muodostunut jo ennen sotaa niistä horjuvista bolševikeista ja trotskilaisista menševikeistä, jotka suhtautuivat sovinnollisesti opportunisteihin. Sodan aikana „väliryhmäläiset” olivat kannanotoissaan keskustalaisia horjuen bolševikkien ja menševikkien välillä. He myönsivät sodan imperialistiseksi ja olivat puolustuskannan vastustajia, mutta eivät kuitenkaan suostuneet tekemään täydellistä pesäeroa menševikeistä. Nyt he olivat katkaisseet suhteensa puolustuskantalaisiin. Kuten käytännössä myöhemmin selvisi, eräät „väliryhmäläiset”, esim. Volodarski, Uritski, luopuivat todellakin keskustalaisista katsomuksistaan, mutta Trotski ja pieni ryhmä hänen kannattajiaan lakkasivat vain väliaikaisesti taistelemasta bolševismia vastaan ja liittyivät puolueeseen voidakseen sittemmin puolueen jäsenenä taistella leninismia vastaan ja tyrkyttää puolueelle opportunistista, sosialisminvastaista politiikkaansa.

Puolueen legalisoimisesta aiheutunut toimintaedellytysten muuttuminen ja puolueen nopea kasvu vaativat tekemään erinäisiä lisäyksiä puolueen sääntöihin. Uusien sääntöjen ensimmäistä pykälää, jossa sanottiin, että puolueen jäseneksi katsotaan jokainen, joka hyväksyy puolueen ohjelman, kuuluu johonkin sen järjestöön ja maksaa jäsenmaksut, täydennettiin lisäämällä: „alistuu puolueen kaikkiin päätöksiin”. Puolueen sääntöihin lisättiin seuraava pykälä: uusien henkilöiden jäseneksioton suorittavat puolueen paikallisjärjestöt kahden puolueenjäsenen suosituksesta ja vahvistaa järjestön jäsenten yleinen kokous. Säännöissä korostettiin, että puolueen kaikki järjestöt rakentuvat demokraattisen sentralismin periaatteiden pohjalle, ja sanottiin, että puoluejärjestöt yhdistyvät piireittäin ja alueittain. Säädettiin edustajakokousten ja KK:n täysistuntojen sääntömääräiset kokoontumisajat (edustajakokoukset kerran vuodessa, täysistunnot vähintään kerran kahdessa kuukaudessa).

Edustajakokouksessa tehtiin alustus ja hyväksyttiin päätöslauselma puolueen ja ammattiliittojen keskinäisestä suhteesta. Vahvistaen oikeiksi puolueen päätökset, joissa tuomittiin menševistinen teoria ammattiliittojen puolueettomuudesta, edustajakokous päätti: on edistettävä kaikin tavoin kaikkien työläisten yhdistymistä ammattiliittoihin; puolueen kaikkien jäsenien tulee liittyä ammattiyhdistyksiin ja muodostaa niissä omia

ryhmiä; on taisteltava sellaisen kansainvälisen järjestön muodostamiseksi, johon kuuluisivat kaikki ne ammattiliitot, jotka eivät hyväksy imperialistisen sodan tukemista ja ovat luokka-taistelun kannalla.

Edustajakokous käsitteli eri kysymyksenä nuorisotyötä koskevan kysymyksen ja kehotti muodostamaan nuorisojärjestöjä, jotka olematta järjestöllisesti puolueen alaisia olisivat aatteellisesti sen johtamia. Edustajakokous tähdensi, että puolueen on pyrittävä alusta alkaen tekemään noista järjestöistä sosialistisia; niiden tehtävänä on kehittää työläisnuorukaisia ja -neitosia luokkatietoisiksi ja saada heidät astumaan yhtä jalkaa proletariaatin vallankumouksellisen etujoukon kanssa.

VI edustajakokouksessa oli käsiteltävänä puolueen taloudellinen toimintaohjelma. Kokouksen päätöslauselmassa todettiin, että maassa vallitsee syvälinen talouspula ja maa „on joutumassa lopullisen taloudellisen rappion ja perikadon kuiluun”. Porvaristo pahentaa tietoisesti tätä pulaa pyrkien käyttämään sitä vallankumousta vastaan. Ainoana ulospääsynä tästä kriittilisestä tilanteesta on vallan siirtyminen proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön käsiin. Vain nämä luokat, otettuaan vallan, voivat pelastaa maan seuraavien vallankumouksellisten toimenpiteiden avulla: pankkilaitosten kansallistaminen ja sentralisoiminen; useiden monopoliyhtymien (nafta-, kivihili-, sokeri-, metalli- ja liikenneyhtymien) kansallistaminen; kieltäytyminen ulkomaisten ja kotimaisten velkojen maksusta loukkamatta kuitenkaan pienomistajien etuja; työläisten toimesta tapahtuvan tehokkaan valvonnan järjestäminen ja tämän valvonnan muuttaminen sittemmin vähitellen tuotannon täydelliseksi säännöstelemiseksi; kaupungin ja maaseudun välisen säännöllisen vaihdon järjestäminen osuuskuntien ja elintarvikkomiteain avulla, jotta kaupungit saisivat tarvitsemiansa maataloustuotteita ja maaseutu teollisuustuotteita, maatalouskalustoa, koneita. Päätöslauselmassa kehoitettiin kaikkia työväenjärjestöjä — ammattiyhdistyksiä, tehdaskomiteoita, Neuvostoja — auttamaan näiden toimenpiteiden suorittamista, olemaan aloitteellisia tässä suhteessa ja pyrkimään siihen, että niihin ryhdytään koko valtion mitassa.

Edustajakokouksen kaikissa päätöksissä oli läpikäyvänä ajatuksena se Leninin aate, että vallankumouksen voiton ehtona on proletariaatin ja talonpoikaiston liitto. Uuden vallankumouksellisen nousun edellä kokoontunut VI edustajakokous otti kaikkien päätöksensä keskipisteeksi pääasian: proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön valmistaminen aseelliseen kapinaan, voittoisaan sosialistiseen vallankumoukseen. Edustajakokous antoi kaikille työtätekeville, työläisille, sotilaille ja talonpojille, osoitetun manifestin, jossa se kehotti heitä valmistautumaan bolševikkipuolueen lipun alla ratkaisevaan taisteluun porvaristoa vastaan.

Saatuaan yksinvallan porvaristo yritti toteuttaa loppuun saakka suunnitelmansa: tukahduttaa vallankumouksen ja palauttaa Venäjällä monarkian. Tämän suunnitelman toteuttamiskeinoja oli mm. teollisuuden jatkuva rappioittaminen. Tämän politiikan toi julkeasti ilmi miljonääri Rjabušinski sanomalla, että „nälän luiseva koura” on tarttuva vallankumousta kurkkuun ja kuristava sen. Kapitalistit sulkiivat tehtaitaan ja heittivät kymmeniä tuhansia työläisiä kadulle. Kaikkiällä maassa harjoitettiin ennen näkemätöntä, hillitöntä keinottelukauppaa. Tavaroitten hinnat kohosivat nopeasti. Työväki kärsi nälän tuskia. Maa oli vaarassa joutua täydelliseen taloudelliseen perikatoon ja ulkomaisen pääoman orjuuteen.

Vastavallankumous ei rajoittunut taloudellisiin keinoihin, vaan varustautui pystyttämään sotilasdiktatuurin. Amerikan, Englannin ja Ranskan hallitusten suostumuksesta suunniteltiin sotilasdiktaattorin osaan armeijan ylipäällikköä kenraali Kornilovia. Vastavallankumouksellisen vallankaappauksen valmistelun salaamiseksi päätettiin kutsua koolle kaikkia omistavia väestökerroksia edustava Valtakunnan neuvottelukokous. Porvaristo pelkäsi Pietarin vallankumouksellisia työläisiä ja päätti sen vuoksi pitää Valtakunnan neuvottelukokouksen Moskovassa, jossa tilanne tuntui siitä rauhallisemmalta.

Bolševikkipuolueen KK kehotti Moskovon komiteaa järjestämään päivän kestäväen lakon vastalauseeksi porvariston salaaliittoa vastaan. Valtakunnan neuvottelukokouksen avauspäivänä, elokuun 12. pnä, yli 400 tuhatta Moskovon työläistä julisti lakon. Moskovon työläisten yksimielinen lakko sotki vastavallankumouksellisten suunnitelmat. Selvisi, että vastavallankumoukselliset voivat toteuttaa suunnitelmansa vain asevoimin. Porvaristo päätti pakottaa kansan kansalaissotaan. Kornilov ryhtyi kokoamaan tarvittavia taisteluvoimia. USA:n, Englannin ja Ranskan edustajat lupasivat antaa hänelle apua. Kornilov kävi kenraalien kanssa neuvotteluja sotajoukkojen kutsumisesta rintamalta. Isänmaan pettureita ei estänyt edes se, että siten avattiin vihollisille tie Venäjän sisämaahan. He pitivät oman maansa työläisiä vaarallisempina vihollisina kuin ulkomaalaisia valloittajia.

Elokuun 25. pnä Kornilov marssitti rintamalta Pietaria vastaan 3. ratsuväkiarmeijakunnan. Tilanteen teki mutkalliseksi se, että Kornilov oli nousevinaan kapinaan Väli aikaista hallitusta vastaan. Eserrät ja menševikit yrittivätkin kuvata asianlaidan sellaiseksi: he kehottivat puolustamaan Väli aikaista hallitusta. V. I. Lenin kehotti puoluetta noudattamaan viisasta taktiikkaa. Nostaessaan joukkoja Kornilovia vastaan puolue selitti, ettei se kutsu joukkoja puolustamaan Väli aikaista hallitusta, joka itsekin on osallisena Kornilovin hankkeessa. Puolue aloitti taistelun sotilasdiktaattoriehdokasta vastaan jatkaen samalla Väli aikaisen hallituksen ja sen apurien, eserrien ja

menševikkien, paljastamista. Bolševikkien kehotuksesta kansanjoukot nousivat taisteluun Kornilovia vastaan. Pääkaupungin työläiset tarttuivat aseisiin. Muodostui nopeasti uusia Punaisen kaartin osastoja. Bolševikkipuolueen järjestämät työläiset ja talonpojat tukahduttivat Kornilovin kapinan. Kornilov ja hänen kumppaninsa vangittiin joukkojen vaatimuksesta. Porvariston ja tilanherrojen yritys nujertaa vallankumous epäonnistui. Ainoana ulospääsynä muodostuneesta tilanteesta oli Väliaikaisen hallituksen kukistaminen aseellisen kapinan avulla ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen.

5. Aseellisen kapinan valmistelu. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voitto

Ottaen huomioon, että Kornilovin kapina asetti vallankumouksen suureen vaaraan ja että joukkoliike voimistui ja monet Neuvostot esiintyivät Kornilovia vastaan, V. I. Lenin ehdotti eserrille ja menševikeille, jotka yhä olivat enemmistönä Neuvostoissa, että Neuvostot ottaisivat vallan käsiinsä. Puolue tahtoi käyttää tätä viimeistä mahdollisuutta, jolloin voitiin turvata vallankumouksen rauhallinen kehitys. Mutta eserrät ja menševikit, jotka olivat sitoneet itsensä lujasti porvaristoon, kieltäytyivät käyttämästä tätä ainoaa, vielä jäljellä olevaa tilaisuutta, jolloin Neuvostot saattoivat ottaa rauhallisesti vallan.

Kornilovin kapinan kukistaminen aiheutti perinpohjaisen muutoksen maan tilanteessa. Työläiset tajusivat, mitä väkeä olivat sovittelijat, jotka itse asiassa suojelivat ja puolustivat porvaristoa ja tilanherroja. Talonpojille selvisi, että kenraalien takana olivat tilanherrat, jotka eivät olleet halukkaita luovuttamaan maitaan. Rintamalla sotilaat vakuutuivat, että heidät aiotaan pakottaa viettämään neljäskin talvi ampumakaivannoissa, että porvariston ja tilanherrojen hallitus pitkittää veristä sotaa. Sorrettujen kansojen työtätekeville selvisi, että kansallisuussorron hävittämistä on turha toivoa, jos kornilovilaiset voittavat. Kansan valtaosa varmistui oman kokemuksensa nojalla bolševististen aatteiden oikeellisuudesta. Työläiset ryhtyivät kutsumaan pois Neuvostoista eserrä- ja menševikkiedustajia ja valitsemaan heidän tilalleen bolševikkeja. Puolueeseen kuulumattomat Neuvostojen edustajat alkoivat kannattaa bolševikkeja. Ensimmäisen kerran perustamispäivänsä jälkeen Pietarin Neuvosto hyväksyi elokuun 31. p:nä bolševistisen päätöslauselman vallan siirtymisestä Neuvostoille.

Syyskuun 5. p:nä Moskovan Neuvosto hyväksyi bolševikkien esittämän ehdotuksen päätöslauselmaksi. Kievin, Harkovin, Kasaanin, Ufan, Minskin, Räävelin, Taškentin, Samaran, Brjanskin, Krasnojarskin sekä Uralin ja Donbassin monien kaupunkien Neuvostot seurasivat pääkaupunkien Neuvostojen esimerk-

kiä hyväksymällä bolševistisia päätöslausemia. Alkoi voimakas Neuvostojen bolševisoiminen.

Puolue asetti jälleen päivän tunnukseksi „Kaikki valta Neuvostoille!” Maan tärkeimpien keskusten Neuvostojen kokoonpanossa oli siihen mennessä tapahtunut muutos: Neuvostot olivat muuttuneet bolševistisiksi. Tunnus „Kaikki valta Neuvostoille!” merkitsi nyt aseellista kapinaa porvariston hallituksen kukistamiseksi ja proletariaatin diktatuurin pystyttämiseksi. Bolševistista tunnusta „Kaikki valta Neuvostoille!” asettui kannattamaan yli 250 Neuvostoa eri puolilla maata.

Herkeämättömän toimintansa ansiosta bolševikit saivat vuoden 1917 syyskuuhun mennessä kansan vakuuttumaan, että maan pelastuksena on kansanvastaisen hallituksen kukistaminen. Maassa vallitsi yleisvaltakunnallinen kriisi. Kansantalous taantui. Hallitsevat luokat eivät voineet estää romahdusta. Ne päivästä jouduttivat sitä suuresti politiikallaan. Kansanjoukot eivät tahtoneet elää entiseen tapaan eivätkä sietää porvariston ja sen häntyrien isännöimistä. Sanalla sanoen olivat olemassa kaikki ne tunnusmerkit, joiden perusteella V. I. Lenin määritteli tilanteen vallankumoukselliseksi. Selvänä todistuksena kriisistä oli kansan kaikkinaisen taistelun kärjistyminen. Työläiset alkoivat erotella tehdashallintojen jäseniä, vangita teollisuuslaitosten johtajia ja siirtyä itse johtamaan tuotantoa. Työväenliike oli kehittynyt niin pitkälle, että kysymyksessä oli välitön vallanotto. Vallankumouksen johtajana, hegemonina, proletariaatti nostatti taisteluun koko kansan.

„Puolellamme on sen *luokan* enemmistö, joka on vallankumouksen etujoukko, kansan etujoukko ja pystyy saamaan joukot mukaansa”, kirjoitti V. I. Lenin syyskuussa (Te o k s e t, 26. o s a, s. 6).

Myös talonpoikaisliikkeen luonne oli muuttunut. Talonpojat alkoivat ajaa pois tilanherroja, ottaa maita, kalustoa ja jakaa niitä keskenään sekä polttaa kartanoita. Talonpoikaisliike kehittyi kaikkialla maassa kapinaksi. Runsaasti puolet maan Euroopan-puoleisesta osasta oli talonpoikaiskapinain vallassa. „Puolellamme on kansan *enemmistö...*”, V. I. Lenin kirjoitti (s a m a).

Myös armeijassa taistelu sai uuden muodon Kornilovin kapinan jälkeen. Sotilaat antoivat lähden taantumusmielisille päälliköille ja valitsivat heidän tilalleen uusia. Sotilaat kieltäytyivät jatkamasta sotaa. Sotilaiden tyytymättömyys uhkasi kärjistyä kapinaksi. Pohjois- ja Länsirintamalla, jotka olivat lähimpänä Pietaria ja Moskovaa, sotilaiden enemmistö oli bolševikkien puolella. Ja yksistään näillä rintamilla oli aseissa yli 1 miljoona 700 tuhatta sotilasta. Kaikki reservirykmentit, joita maassa oli toista sataa, kannattivat bolševikkeja. Varuskunnat olivat kaikkialla maassa suurimmalta osaltaan bolševikkien

puolella. Niinpä Moskovan varuskunnan kaikki sotilaat antoivat kaupungin piiriduumien vaaleissa syyskuun lopulla äänensä bolševikeille. Reservi- ja selustajoukoissa oli lähes neljä milj. sotilasta. Sotamiehet olivat suurimmalta osaltaan talonpoikaisköyhälistön kehittyneintä ja aktiivisinta joukkoa. Itämeren laivaston merisotilaat olivat kaikki tyynni bolševikkipuolueen kannattajia.

Myös sorrettujen kansojen liikkeen luonne oli muuttunut. Porvarillisten järjestöjen vastustuksesta huolimatta kansallisten seutujen työtätekevät yhtyivät yleiseen työläis- ja talonpoikaisliikkeeseen yhteiseksi rintamaksi. Bolševikkipuolue toimi paitsi Venäjän kaikkien eri kansojen työtätekevien keskuudessa myös Puolasta ja Baltian maista tulleiden pakolaisten samoin kuin saksalaisten, unkarilaisten, puolalaisten, tšekkiläisten, slovakialaisten, kroatialaisten sotavankien keskuudessa. Bolševikit auttoivat muodostamaan niiden keskuuteen kommunistiryhmiä.

Muuttui myös kansainvälinen tilanne. Englannin ja Ranskan imperialistit yrittivät selustassaan lisääntyvän vallankumousliikkeen uhan pakottamina sopia Saksan imperialistien kanssa rauhasta voidakseen taistella yhdessä näiden kanssa vallankumousta vastaan. Venäjän vastavallankumoukselliset olivat suostuvaisia tekemään erillisrauhan Saksan kanssa voidakseen toimia vapaasti kotimaassaan. Korvaukseksi avusta vallankumouksen tukahduttamiseksi Venäjän hallitsevat luokat luovuttivat saksalaisille Riian ja olivat valmiit antamaan Pietarinkin ja osan maata. Tämä oli selvä todistus porvariston epäisänmaallisuudesta ja kotimaataan kohtaan osoittamasta petturuudesta. Todellisia isänmaanystäviä olivat bolševikit, jotka pelasivat Venäjän Saksan imperialismin taholta uhanneelta täydelliseltä hävitykseltä ja ulkovaltojen orjuutukselta. Porvariston maanpetossuunnitelman täyttö voitiin estää vain kukistamalla petturihallitus.

Yleisvaltakunnallinen kriisi vaikutti asiaintilaan myös eserrien ja menševikkien puolueissa. Kummassakin puolueessa alkoi hajaannus. Menševikkipuolue hajosi useammaksi eri ryhmäksi. Eserrien puolueessa muodostui vasemmistosiipi, joka julistautui sitten itsenäiseksi puolueeksi. Vasemmistoeserrit yrittivät saada mukaansa ne talonpoikaisherrokset, jotka huomattuaan pettyneensä eserrien suhteen kallistuivat proletariaatin puolelle.

Maan alla ollessaankin V. I. Lenin seurasi valppaasti tilanteen kehittymistä maassa. Vallankumouksen johtaja reagoi kansan mielialan ja luokkien voimasuhteiden jatkaiseen muutokseen, pienimpäänkin vaihteluun. Niiden 110 päivän aikana, jotka V. I. Lenin oli maan alla, hän kirjoitti yli 60 artikkelia ja kirjettä ohjeeksi puolueelle. Niiden joukossa tärkeimpiä on teos „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava”. Se

oli bolševikkipuolueen toimintaohjelma, joka antoi vastauksen kansanjoukkojen kysymykseen, miten maa voitiin pelastaa tuholta. Kuvattuaan sitä puutteenalaisuutta ja nälänhätää, mihin porvariston ja tilanherrojen isännöiminen oli saattanut kansanjoukot, V. I. Lenin osoitti myös ne vallankumoukselliset toimenpiteet, joiden avulla kansa voitiin pelastaa sodasta ja nälänhädästä: tuotannon saattaminen työläisten valvontaan, pankkilaitosten, syndikaattien yms. kansallistaminen sekä tilanherrojen maiden konfiskoiminen ja kaiken maan kansallistaminen. Nämä katastrofista ja nälänhädästä pelastavat toimenpiteet olivat täysin mahdollisia, mutta niihin ei ryhdytty vain siksi, että siten olisi loukattu „porvariston pyhää omistusoikeutta”. Hallitsevat luokat vakuuttivat, että maa joutuu tuohon ja perikatoon, mikäli kansa aikoo ryhtyä näihin toimenpiteisiin.

„Jos eserrät ja menševikit”, V. I. Lenin kirjoitti, „eivät olisi menneet 'koalition' porvariston kanssa, joka jarruttaa kaikkia valvontatoimenpiteitä ja sabotoi tuotantoa, vaan olisivat sen sijaan siirtäneet vallan huhtikuussa Neuvostoilta..., niin Venäjä olisi nyt taloudellisesti täysin uudistumassa oleva maa, jossa maa olisi talonpojilla ja pankit kansallistettuja, ts. Venäjä olisi *tämän verran* (nämähän ovat nykyelämän perin tärkeitä taloudellisia edellytyksiä) kaikkia muita kapitalistisia maita *pitämällä*” (Teokset, 25. osa, ss. 365—366).

Bolševikkien toimintaohjelman toteuttaminen olisi heti helpottanut ja kohentanut työtätekevien joukkojen elämää. V. I. Lenin osoitti, että sosialismin aineellista perustaa ei ollut luonut Venäjällä ainoastaan se, että Venäjä oli renkaana imperialismin ketjussa, vaan myös se, että Venäjän kapitalismi oli kyllin kehittyntä, vaikka olikin jäljessä kehittyneimpien kapitalistimaiden kapitalismiin verrattuna. V. I. Lenin luonnehti Venäjän keskinkertaisesti kehittyneen kapitalismin maaksi. Venäjälläkin kapitalismi oli kehittymässä valtiomonopolistiseksi kapitalismiksi. Lähtökohtana bolševikkien toimintaohjelmassa suuren proletaarisen vallankumouksen edellä oli se V. I. Leninin perusteeksi, että sosialismi voi voittaa ensin yhdessä erillisessä maassa.

„Historiassa yleensä ja semmitenkään sodan aikana ei saa seista paikallaan”, V. I. Lenin kirjoitti. „On mentävä joko eteen- tai taaksepäin. 20. vuosisadan Venäjällä, joka on vallankumoustietä taistellut itselleen tasavallan ja demokratian, *ei voida* mennä eteenpäin muutoin kuin *kulkemalla* kohti sosialismia, ottamalla *askeleita* sosialismin suuntaan...” (s a m a, s. 363).

Teoksessaan V. I. Lenin asetti voittaneen proletariaatin suoritettavaksi seuraavan suurtehtävän:

„Vallankumous sai aikaan sen, että *poliittisen* järjestelmänsä puolesta Venäjä saavutti kehittyneimmät maat muutamassa kuukaudessa.

Mutta se ei riitä. Sota on armoton, se asettaa kysymyksen säälimättömän jyrkästi: on joko tuhouduttava tai saavutettava ja sivuutettava kehittyneimmät maat *myös taloudellisesti*...

On joko tuhouduttava tai mentävä täydellä höyryllä eteenpäin. Näin on historia asettanut kysymyksen” (s a m a, s. 369).

V. I. Leninin teoksessa „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava” on esitetty perusteltuna ohjelmana sosialismiin siirtymistä tarkoittavat toimenpiteet. Kokonaisuudessaan ne merkitsivät asteittaista siirtymistä uusiin, socialistisiin tuotantosuhteisiin.

Samoihin aikoihin V. I. Lenin kirjoitti loppuun nerokkaan teoksensa „Valtio ja vallankumous”, jossa kehitellään edelleen marxilaista valtio-oppia. V. I. Lenin nosti jälleen arvoonsa unohtetut tai opportunistien väristelemät Marxin katsomukset ja nojaten vallankumouksen antamaan uuteen kokemukseen, varsinkin Neuvostojen toimintaan, kehitti pitemmälle marxilaisuuden oppia valtiosta. Kautta koko teoksen V. I. Lenin käy kiivasta, leppymätöntä taistelua kahdella rintamalla: sekä opportunistipettureita että anarkisteja vastaan. V. I. Lenin osoitti, että niitä kumpiakin yhdistää proletariaatin diktatuurin kieltäminen. Oikeistososialistien johtomiehet, joiden mielestä voitaneen työväenluokan on tarpeetonta murskata porvarillista valtiolaitosta, olivat siirtyneet siten puolustamaan suoranaisesti porvarillista valtiota. Anarkistit, jotka vastustivat sitä, että vallankumouksellinen proletariaatti käyttäisi valtiovaltaa sosialismin rakentamiseksi, kielsivät siten proletariaatin diktatuurin.

Voittaneen proletariaatin on murskattava koko porvarillinen väkivaltaan perustuva valtiokoneisto — työtätekevien sortamisen välikappale — ja pystytettävä proletariaatin diktatuuri koko siksi ajaksi, minkä kestää siirtyminen kapitalismista kommunismiin.

„Marxin valtio-opin olemuksen on ymmärtänyt vain se”, V. I. Lenin kirjoitti, „joka on käsittänyt, että *yhden* luokan diktatuuri ei ole välttämätön ainoastaan missä tahansa luokkayhteiskunnassa yleensä eikä ainoastaan porvariston kukistaneelle *proletariaatille*, vaan se on välttämätön koko sinä *historiankautena*, mikä erottaa kapitalismin ’luokattomasta yhteiskunnasta’, kommunismista... Siirtyminen kapitalismista kommunismiin ei tietenkään voi olla tuomatta esiin tavattoman paljon ja tavattoman erilaisia valtiomuotoja, mutta niiden olemus on oleva väistämättömästi sama: *proletariaatin diktatuuri*” (Teokset, 25. osa, s. 417).

Porvarillisessa valtiossa demokratia on läpeensä ulkokul-
taista ja valheellista, sillä demokraattisimmassakin niistä demo-
kratia on olemassa mitätöntä vähemmistöä, rikkaita, riistäjiä
ja loiseläjiä varten. Proletaarinen valtio on sen sijaan „*uudella
tavalla demokraattinen*” valtio, sillä siinä demokratia on työtä-
tekevän enemmistön, proletaarien, laajojen talonpoikaisjoukko-
jen, kaikkien omistamattomien demokratiaa, ja se on „*uudella
tavalla diktatorinen*”, sillä tämä diktatuuri on diktatuuria por-
varistoa vastaan, kansan enemmistön diktatuuria vähemmistöä,
riistäjiä vastaan. Proletariaatti ei käytä valtiovaltaa ainoastaan
riistäjien nujertamiseksi, vaan ennen muuta työtätekevien johta-
miseksi kommunistisen yhteiskunnan rakentamistyössä.

„Proletariaatti”, V. I. Lenin kirjoitti, „tarvitsee valtio-
valtaa, keskitettyä voimajärjestöä, väkivaltajärjestöä sekä
riistäjien vastarinnan murtamiseksi että valtavan väestö-
joukon, talonpoikaiston, pikkuporvariston, puoliproletaa-
rien *johtamiseksi* sosialistisen talouden 'järjestämisessä'”
(s a m a, s. 376).

Osoittaessaan, mikä osuus ja merkitys on proletariaatin dik-
tatuurilla yhteiskunnan uudistamisessa, V. I. Lenin korosti
samalla, että johtavana ja suuntaavana voimana proletariaatin
diktatuurin pystyttämisesä ja ylläpitämisessä on kommunisti-
nen puolue. V. I. Lenin arvosteli ankarasti II Internationalessa
isännöiviä opportunisteja, jotka vääritelivät puolueen merki-
tystä, tekivät puolueesta järjestön, mihin kuuluu joukoista
irtaantuneita parempipalkkaisten työläisten kermakerroksen
edustajia, jotka ovat valmiita myymään ja kavaltamaan kansan
edut.

„Työväenpuoluetta kasvattaessaan”, V. I. Lenin kir-
joitti, „marxilaisuus kasvattaa proletariaatin etujoukkoa,
joka kykenee ottamaan vallan ja *johtamaan* sosialismiin
koko kansan, ohjaamaan ja organisoimaan uutta järjestel-
mää, olemaan kaikkien työtätekevien ja riistettyjen opetta-
jana, ohjaajana ja johtajana niiden järjestäessä yhteis-
kuntaelämäänsä ilman porvaristoa ja vastoin porvaristoa”
(Teokset, 25. osa, s. 408).

V. I. Lenin kirjoitti kirjansa murroskaudella, proletariaatin
valtaantulon edellä. Kirjassa korostetaan selvästi marxismien
leninismien muuatta luonteenomaista piirrettä — teorian ja käy-
tännön välitöntä yhteyttä. V. I. Lenin itse huomautti teoksensa
alkulauseessa, että kysymys sosialistisen vallankumouksen suh-
teesta valtioon on saava „ei ainoastaan käytännöllis-poliittisen
merkityksen, vaan myös mitä ajankohtaisimman merkityksen
siinä mielessä, että on selitettävä joukoille, mitä niiden on teh-
tävä lähitulevaisuudessa vapautuakseen kapitalismin ikeestä”
(s a m a, s. 388).

Syyskuun 12. ja 14. pn välillä V. I. Lenin kirjoitti kirjeen bolševikkipuolueen Keskuskomitealle, Pietarin ja Moskovan komiteoille („Bolševikkien on otettava valta”) sekä kirjeen Keskuskomitealle („Marxilaisuus ja kapina”); näissä hän kehotti puoluetta järjestämään kapinan. Tuntien perusteellisesti yhteiskunnan kehityslait ja omaten mitä rikkaimman vallankumoustaistelulukemuksen V. I. Lenin teki näissä kirjeissään yhteenvedon tilanneanalyysistaan ja vastasi äärimmäisen selvästi kysymykseen, miksi bolševikit voivat ja miksi heidän tulee ottaa valta juuri nyt. Kummankin pääkaupungin Neuvostossa johto oli siirtynyt bolševikkien käsiin. Kansanjoukot olivat bolševikkien puolella. Ne olivat vakuuttuneet siitä, että vain bolševikkipuolue edustaa ja puolustaa niiden etuja. Otettuaan vallan Neuvostot ryhtyvät heti solmimaan demokraattista rauhaa, ottavat korvauksetta tilanherroilta maat ja luovuttavat ne talonpojille, saattavat voimaan vapauden, jonka hallitus on riistänyt. Kaikki nämä toimenpiteet saavat joukkojen täyden kannatuksen.

Valta on otettava nyt, V. I. Lenin sanoi, sillä porvaristo varustautuu luovuttamaan Pietarin saksalaisille ja Englannin ja Ranskan imperialistit neuvottelevat välirauhasta Saksan kanssa Venäjän vahingoksi ja Venäjän kustannuksella. Vain ottamalla vallan bolševikkipuolue estää tuon rikollisen salanhankkeen onnistumisen. Tilanne oli täysin kypsä kapinaa varten. Puolueen tehtävänä oli suhtautua kapinaan kuin taitosuoritukseen, valmistella sitä huolellisesti, harkita tarkoin keinot sen menestyksen turvaamiseksi jättämättä mitään itsestäänsujumisen varaan.

Kirjeissään V. I. Lenin kehitti myös likipitäisen suunnitelman aseellista kapinaa varten. Hänen ehdotuksensa mukaisesti oli heti muodostettava kapinajoukkojen esikunta, ryhmiteltävä voimat ja keskitettävä uskollisimmat joukko-osastot tärkeimpiin kohtiin, oltava valmiit piirittämään hallitusrakennukset, valloitettava puhelin- ja lennätinasema. V. I. Lenin kehotti muodostamaan lujia osastoja, jotka olivat valmiit mieluummin kuolemaan kuin päästämään vihollisen kaupungin keskusta, hän kehotti aseistamaan työläiset, turvaamaan kaupungin puolustuksen junkkarikoululaisten ja muiden vastavallankumouksellisten joukko-osastojen mahdolliselta hyökkäykseltä.

V. I. Lenin sanoi suunnitelmaansa likipitäiseksi, mutta kapinan todellinen kulku osoitti, miten syvällisesti ja kaikinpuolisesti harkittu tuo suunnitelma oli. V. I. Lenin kehitti niitä ajatuksia, joita marxilaisuuden perustanlaskijat olivat esittäneet kapinasta, ja muovasi ne eheäksi kapinateoriaksi.

Historia ei tunne toista puoluetta, joka olisi ollut yhtä huolellisesti valmistautunut suorittamaan kapinan kuin bolševikkien puolue. V. I. Leninin ansiosta puolueella oli mitä tarkin suunnitelma kapinan järjestämisestä varten ja harkittu eheä toiminta-

ohjelma siitä, mihin toimenpiteisiin oli ryhdyttävä valtiollisella ja taloudellisella alalla heti seuraavana päivänä voittoisan kapinan jälkeen.

V. I. Leninin kirjeistä keskusteltiin Keskuskomiteassa syyskuun 15. pnä. Jatkaen kamppailuaan sosialistista vallankumousta vastaan Kamenev esiintyi kapinan järjestämistä koskevia V. I. Leninin ehdotuksia vastaan ja vaati jopa itse kirjeidenkin hävittämistä. Kapitalismin puolustajan antautumishenkinen päätöslauselmaehdotus hylättiin. J. V. Stalin ehdotti, että V. I. Leninin kirjeet toimitettaisiin tärkeimmille puoluejärjestöille niiden käsiteltäviksi.

Keskuskomitea alkoi valmistella kapinaa. Keskuskomitean Sotilasjärjestön tehtäväksi annettiin jouduttaa uusien Punaisen kaartin osastojen muodostamista. Pääkaupungissa järjestettiin kurssit sotilasohjaajien valmentamiseksi. Työläiset opettelivat käyttämään aseita. Itämeren laivaston bolševikeille annettiin ohjeet laivaston valmistamisesta kapinaan osallistumista varten. Jokaisella suuremmalla aluksella muodostettiin erikoisia taistelujoukkueita, jotka olivat valmiina saapuakseen minä hetkenä tahansa puolueen kutsusta pääkaupunkiin. Rintamajoukkojen bolševikkijärjestöt valikoivat taisteluosastoja Pietarin kapinallisten avuksi. Suurimpien puoluejärjestöjen johtohenkilöille ilmoitettiin ennakolta kapinan valmistelusta.

Vastavallankumoukselliset puolestaan ryhtyivät toimenpiteisiin yhä uhkaavampana lähestyvää vallankumousta vastaan. Pääkaupunkiin ryhdyttiin siirtämään kasakkaosastoja. Pietarista päätettiin siirtää pois varuskunnan vallankumousmieliset joukko-osastot bolševikkien heikentämiseksi. Rintamalla suoritettiin uudelleenryhmityksiä, joiden tarkoituksena oli bolševikkien kannalla olevien rykmenttien saartaminen ja aseistariisuminen. Kornilov ja hänen apurinsa olivat näennäisesti pidätettyinä, mutta itse asiassa he olivat yhteydessä rintamajoukkojen kenraaleihin ja suunnittelivat uutta vastavallankumouksellista esiintymistä. Väliaikainen hallitus valmisteli toista Kornilovin kapinaa.

Eserrät ja menševikit olivat mukana tässä kansanvastaisessa salaliitossa. Tuntiessaan kapinan lähestyvän he yrittivät vielä kerran estää vallankumouksen voimien liikkeellepanon: he päättivät kutsua koolle Pietariin Yleisvenäläisen demokraattisen neuvottelukokouksen. Neuvostoissa sosialikornilovilaiset olivat jääneet vähemmistöksi eivätkä sen vuoksi rohjenneet kutsua koolle uutta edustajakokousta, vaikka olivatkin luvanneet kutsua sen koolle kolmen kuukauden kuluttua. Sovittelijoiden johtomiehet turvautuivat vilppiin — kutsuivat koolle Neuvostojen edustajakokouksen asemesta Demokraattisen neuvottelukokouksen. Suorittaessaan tämän manöoverin heidän tarkoituksenaan oli säilyttää joukkojen johto petoksen tietä omissa käsissään ja tukea Väliaikaista hallitusta.

Demokraattinen neuvottelukokous alkoi syyskuun 14. pnä. Sen edustajisto oli ilmeisesti valittu vilpillisesti: kaupunkiduumille, zemstvoille ja osuuskunnille, jotka edustivat pientä väestönosaa, oli annettu paikkoja enemmän kuin Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoille ja sotilasjärjestöille, jotka edustivat kansan valtaenemmistöä. Koko kymmenmiljoonainen armeija oli saanut vain kaksi kertaa enemmän paikkoja kuin vähälukuinen kasakkaväki, jota Väliaikainen hallitus piti tukeanaan. Bolševikit osallistuivat neuvottelukokoukseen paljastaakseen eserrien ja menševikkien hankkeet.

Sovittelijat valitsivat neuvottelukokouksen osanottajista Tasavallan väliaikaisen neuvoston eli kuten he sanoivat esiparlamentin koettaen siten saada asiointilan näyttämään siltä, että Venäjällä oli saatettu voimaan parlamentaarinen järjestelmä. Kamenev, Rykov ja Rjazanov antoivat kannatuksensa tälle eserrien ja menševikkien petospelille yrittäen siten kääntää työläiset pois kapinatieltä. V. I. Leninin mielestä koko Demokraattinen neuvottelukokous -hanke oli eserrien ja menševikkien virittämä ansa ja hän vaati jyrkästi esiparlamentin boikotointia: siihen jääminen olisi merkinnyt sellaisten harhaluulojen levittämistä, että tuo laitos pystyy ratkaisemaan vallankumouksen tehtävät. KK käsitteli V. I. Leninin ehdotuksen ja hyväksyi Kamenevin ja muiden antautujien vastarinnasta huolimatta päätöksen bolševikkien poistumisesta esiparlamentista. Keskuskomitea kehotti pitämään paikallisten kuvernementti- ja alue-neuvostojen edustajakokoukset ja kampailemaan Neuvostojen II edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta.

Lokakuun 3. pnä puolueen KK teki päätöksen V. I. Leninin siirtymisestä Pietariin, jotta olisi voitu pitää vakinaisesti kiinteää yhteyttä häneen ja hän olisi voinut osallistua välittömästi kapinan johtoon. Lokakuun 7. pnä V. I. Lenin saapui salaa pääkaupunkiin ja asettui asumaan kaupungin vallankumouksellisiin osaan, Viipurinpuolelle. Lokakuun 10. pnä pidettiin KK:n kokous, jossa V. I. Lenin teki tilanneselostuksen. Hän korosti, että poliittinen tilanne oli kyllin otollinen vallan siirtämiseksi proletariaatille ja talonpoikaisköyhälistölle. Nyt saattoi tulla kysymykseen vain itse kapina. V. I. Leninin mielestä oli asetettava koko puolueen mitassa päiväjärjestykseen kysymys aseellisesta kapinasta.

„KK katsoo”, sanottiin V. I. Leninin esittämässä päätöslauselmassa, „että Venäjän vallankumouksen kansainväliset edellytykset (Saksan laivastossa on kapina, mikä ilmentää äärimmäisen selvästi sosialistisen maailmanvallankumouksen voimistumista kaikkialla Euroopassa, edelleen imperialistit uhkaavat tehdä rauhan tukahduttaakseen Venäjän vallankumouksen) samoin kuin sotatilanne (Venäjän porvaristo ja Kerenski kumppaneineen ovat

epäilemättä päättäneet luovuttaa Pietarin saksalaisille) sekä se, että proletariaatin puolue on saanut enemmistön Neuvostoissa,— kaikki tämä yhdessä talonpoikaiskapinan ja sen kanssa, että kansa on alkanut luottaa puolueeseemme (Moskovan vaalit), ja vihdoin uuden Kornilovin kapinan ilmeinen valmistelu (sotaväen poistaminen Pietarista, kasakkojen siirtäminen Pietariin, Minskin kasakka-piiritys jne.)— kaikki tämä asettaa päiväjärjestykseen aseellisen kapinan.

Katsoen täten aseellisen kapinan väistämättömäksi ja täysin ajankohtaiseksi KK kehottaa kaikkia puoluejärjestöjä pitämään tätä ohjeena ja käsittelemään ja ratkaisemaan tältä kannalta kaikki käytännön kysymykset (Pohjoisen alueen Neuvostojen edustajakokous, joukkojen siirto pois Pietarista, moskovaalaisten ja minskiläisten esiintymiset jne.)” („N K P ... päätöslauselmina”, I osa, ss. 397—398).

Vain Zinovjev ja Kamenev vastustivat tätä päätöslauselmaehdotusta. He todistelivat, ettei työväenluokka muka pysty suorittamaan sosialistista vallankumousta, ja luisuivat siten porvarillista tasavaltaa puolustavien menševikkien kannalle.

Tämä oli sosialismin asian kavaltamista. Zinovjev ja Kamenev eivät olleet suinkaan sattumalta antautumiskannalla. Heidän petturuutensa oli suoranainen seuraus heidän kaikista opportunistisista horjumisistaan.

Trotski ei äänestänyt KK:n istunnossa kapinapäätöstä vastaan. Mutta hän vaati lykkäämään kapinan Neuvostojen II edustajakokouksen kokoontumiseen asti, mikä itse asiassa merkitsi kapinan rauentamista, sillä eserrät ja menševikit saattoivat lykätä edustajakokouksen koollekutsumisaikaa ja Väliaikainen hallitus olisi saanut tilaisuuden keskittää edustajakokouksen kokoontumispäivään mennessä voimia kapinan nujertamiseksi.

Keskuskomitea hyväksyi V. I. Leninin päätöslauselmaehdotuksen. Siitä tuli puolueen toimintaohje — *oli valmistauduttava viivyttelemättä aseelliseen kapinaan*. Samassa istunnossa valittiin Poliittinen byroo, jonka johtoon tuli V. I. Lenin.

Kapinan järjestelyelimeksi pääkaupungissa tuli Sotilaallinen vallankumouskomitea (SVK), joka puolueen KK:n ehdotuksesta muodostettiin Pietarin Neuvoston yhteyteen. SVK:aan tuli Keskuskomitean ja Pietarin komitean, Pietarin Neuvoston, tehdaskomiteoiden, ammattiyhdistysten, varuskunnan, Itämeren laivaston ja muiden järjestöjen edustajia. Sotilaallinen vallankumouskomitea toimi puolueen KK:n välittömän johdon alaisena.

Maan kaikilla tärkeimmillä seuduilla valmistauduttiin järjestelmällisesti aseelliseen kapinaan. Pietarissa pidettiin

bolševikkien III kaupunkikonferenssi, joka edusti noin 50 tuhatta puolueen jäsentä. Konferenssi hyväksyi lokakuun 11. pnä V. I. Leninin ehdottaman kapinaa koskevan päätöslauselman. Sama päätöslauselmaehdotus hyväksyttiin myös Moskovan bolševikkien kaupunkikonferenssissa. Moskovan aluekomitean byroo, joka edusti noin 70 tuhatta puolueen jäsentä, asettui kapinan kannalle. Syys- ja lokakuun aikana pidettiin yli 30 alue-, kuvernementti-, kaupunki- ja piirikuntakonferenssia, joissa oli edustettuna suurin osa bolševikkipuolueesta. Puolueen valtaosa oli valmistautunut ratkaisevien tapahtumien varalta.

Kaikkialla muodostettiin nopeassa järjestyksessä työväen Punaista kaartia. Lokakuussa Punaisessa kaartissa oli noin pari sataa tuhatta valveutunutta työläistä, jotka olivat valmiit uhraamaan elämänsä vallankumouksen hyväksi ja pystyivät saamaan työtätekevien joukot mukaansa.

Lokakuun 16. pnä oli Keskuskomitean laajennettu istunto, johon osallistui edustajia Pietarin komiteasta, Sotilasjärjestöstä, Pietarin Neuvostosta, Pietarin piirikuntakomiteasta, tehdaskomiteoista ja ammattiyhdistyksistä. Tässä istunnossa vahvistettiin V. I. Leninin laatima päätöslauselma kapinasta. Istunnon lopussa valittiin kapinan johtamista varten Sotilaallinen vallankumouskeskus, johon tulivat A. S. Bubnov, F. E. Dzierżyński, J. M. Sverdlov, J. V. Stalin ja M. S. Uriitski. Päätettiin, että puolueen KK:n Sotilaallinen vallankumouskeskus tulee kuulumaan Neuvoston Sotilaalliseen vallankumouskomiteaan.

Kärsittyään tappion Keskuskomiteassa Zinovjev ja Kamenev suorittivat ennen näkemättömän petturiteon: puolimenševistisessä „Novaja Žizn” lehdessä, joka ei ollut edes puoluelehti, he julkaisivat ilmoituksen, jossa sanoivat olevansa aseellista kapinaa koskevaa päätöstä vastaan, ja ilmiantoivat siten viholliselle KK:n kapinapäätöksen. V. I. Lenin leimasi heidät suuttuneena vallankumouksen rikkureiksi ja vaati erottamaan heidät puolueesta. KK kielsi Kamenevilta ja Zinovjeviltä oikeuden esiintyä puolueen nimissä.

Saatuaan pettureilta varoituksen Väliaikainen hallitus ryhtyi kiireellisiin toimenpiteisiin tukahduttaakseen vallankumouksen. Rintamalta kutsuttiin varta vasten joukkoja, koko Pietari jaettiin piireihin, joihin kuhunkin sijoitettiin ratsuosastoja. Mutta vastavallankumoukselliset eivät voineet enää estää vallankumouksellisten voimien liikekannallepanoa. Puolue nostatti ja järjesti taisteluun sosialistisen vallankumouksen puolesta valtavan suuret kansanjoukot.

V. I. Lenin ohjasi koko kapinan järjestelyä. Hän kutsutti luokseen Sotilaallisen vallankumouskomitean jäseniä, hänelle tehtiin selkoa, mihin toimenpiteisiin oli ryhdytty, hän valvoi, oliko tehty kaikki kapinan voiton turvaamiseksi. V. I. Lenin

ohjasi seikkaperäisen kapinasuunnitelman laatimista, Punaisen kaartin lujittamista ja aseistamista. V. I. Leninin luona kävi armeijassa ja laivastossa toimivia bolševikkeja saamassa ohjeita Itämeren laivaston käyttämisestä ja vallankumouksellisten joukkojen kutsumisesta rintamalta; Moskovasta saapui edustajia tiedottamaan Moskovassa ja Moskovan alueella valitsevasta tilanteesta.

Puolueen KK noudatti marxilaisuuden perusohjetta, jonka mukaan kapinaan oli suhtauduttava kuin taitosuoritukseen. Eri seuduille lähetettiin KK:n edustajia auttamaan puoluejärjestöjä kapinan valmistelussa: G. I. Petrovski lähetettiin Ukrainaan ja Donbassille, G. K. Ordžonikidze Taka-Kaukasiaan. KK:ssa kävi puolueen paikallisjärjestöjen edustajia saamassa ohjeita. KK:sta lähetettiin kirjeitä ja ohjeita paikkakunnille. Suurimmille puoluejärjestöille ei ainoastaan tiedotettu kapinasta, vaan ne saivat myös käytännöllisiä ohjeita kapinan järjestämisestä. Keskuskomitea valvoi Sotilasjärjestön työtä ja auttoi sitä, antoi ohjeita ammattiyhdistyksille ja veti ne mukaan järjestämään kapinaa. Lokakuun 16. pnä pidettyyn KK:n laajennettuun istuntoon osallistui suurimpien ammattiyhdistysten edustajia. Silloinen KK:n toiminta on esimerkiksi kelpaava näyte kollektiivisesta johtamisesta. Yksistään Lokakuun vallankumousta edeltäneiden kolmen kuukauden aikana pidettiin alun neljäntäkymmentä KK:n istuntoa, siinä luvussa kaksi täysistuntoa ja kaksi laajennettua istuntoa.

V. I. Lenin vaati kapinan aloittamista ehdottomasti ennen Neuvostojen II edustajakokousta, jonka oli määrä alkaa lokakuun 25. pnä. Oli ehätettävä ennen vihollista, joka petturien informoimana odotti kapinan alkavan edustajakokouksen avauspäivänä.

„...missään tapauksessa, millään muotoa”, V. I. Lenin kirjoitti Keskuskomitealle lokakuun 24. pnä, „ei saa jättää valtaa Kerenskin ja kumppaneiden käsiin 25. päivään saakka; kysymys on ratkaistava ehdottomasti tänään illalla tai yön aikana.

Historia ei anna anteeksi vallankumouksellisille, jotka saattoivat voittaa tänään (ja voittavatkin varmasti tänään), sellaista viivyttelyä, minkä vuoksi huomenna ollaan vaarassa menettää paljon, menettää kaikki” (T e o k s e t, 26. o s a, s. 204).

V. I. Leninin ehdotuksesta kapina aloitettiin 24. pnä lokakuuta, ennen edustajakokouksen alkamista. Kapinallisten esikunta oli Smolnassa, jonne iltamyöhällä saapui V. I. Lenin johtakseen välittömästi kapinaa. Punaisen kaartin osastot miehittivät esikunnan osoittamat kohteet. Punakaartilaiset järjestivät tehtaiden ja tuotantolaitosten vartioinnin. Kaikkia pääkaupunkiin

johtavia teitä vartioivat vallankumoukselliset joukko-osastot estääkseen Väli aikaista hallitusta saamasta lisävoimia rintamalta. Kaupunkiin kutsuttiin Itämeren laivaston merisotilaita. Yön kuluessa miehitettiin kaikki hallitusvirastot ja saarrettiin Talvipalatsi, jota Väli aikainen hallitus oli pitänyt turvapaikkanaan. Kapinan tärkeimmän iskuvoiman muodostivat työväen Punaisen kaartin osastot. Ne ja Itämeren laivaston merisotilaat jakoivat voitosta lankeavan kunnian. Yhdessä punakaartilaiden ja merisotilaiden kanssa taistelivat menestyksellisesti myös Pietarin varuskunnan rykmentit. Kapinalle oli taattu niin suuri kansanjoukkojen kannatus ja kapinasuunnitelma harkittu niin huolellisesti, että kapina tapahtui poikkeuksellisen nopeasti. Lokakuun 25. pn aamuun mennessä Väli aikainen hallitus oli kukistettu. Aamulla klo 10 ilmestyi julistus „Venäjän kansalaisille!”, jonka oli kirjoittanut vallankumouksen nerokas innoittaja ja johtaja V. I. Lenin:

„Väli aikainen hallitus on kukistettu. Valtiovalta on siirrynyt Pietarin Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvoston elimelle — Sotilaalliselle vallankumouskomitealle, joka on Pietarin proletariaatin ja varuskunnan johdossa.

Asia, jonka hyväksi kansa on taistellut: demokraattisen rauhan ehdottaminen viivyttämättä, tilanherrojen maanomistuksen lakkauttaminen, tuotannon saattaminen työläisten valvontaan, Neuvostohallituksen muodostaminen, tämä asia on nyt taattu.

Eläköön työläisten, sotilaiden ja talonpoikien vallankumous!” (Teokset, 26. osa, s. 207).

Kukistetun hallituksen hallussa oli enää Talvipalatsi, jonka varusväkenä olivat junkkarikoululaiset ja naisista muodostettu iskupataljoona. V. I. Lenin määräsi valtaamaan rynnäköllä porvarillisen hallituksen viimeisen tukikohdan. Nevalta kajahti risteilijä „Auroran” ampuma laukaus — rynnäkön alkamismerkki. Se tiedotti uuden maailman syntymisestä. Lokakuun 26. pn vastaisena yönä Talvipalatsi kukistui; porvariston viimeisen diktatuurihallituksen ministerit vangittiin.

Lokakuun 25. pn illalla kokoontui Neuvostojen II edustajakokous. Se edusti yli neljä sataa maan Neuvostoa. 650 edustajasta noin 400 oli bolševikkeja. Muut olivat enimmäkseen vasemmistoeserriä. Menševikit ja oikeistoeserrät, jotka aikaisemmin olivat olleet vallalla Neuvostoissa, muodostivat II edustajakokouksessa vähäisen, noin 70—80 henkeä käsittävän ryhmän. Ryhmä hupeni vielä edustajakokouksen aikanakin: sen jäseniä siirtyi vasemmistoeserrien ja menševikki-internationalistien puolelle. Vararikoutuneiden, porvariston suhteen sovittelupolitiikkaa harjoittaneiden puolueiden mitättömät rippeet poistuvat edustajakokouksesta.

Heti ensimmäisenä päivänä Neuvostojen II edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin kirjoittaman vetoomuksen „Työläisille, sotilaille ja talonpojille!”

„Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien valtaenemistön tahdon nojalla”, sanottiin edustajakokouksen päätöksessä, „Pietarissa tapahtuneen työläisten ja varuskunnan voittoisan kapinan nojalla edustajakokous ottaa vallan käsiinsä...

Edustajakokous päättää: kaikki paikallinen valta siirtyy Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostolle ja juuri näiden on turvattava todellinen vallankumouksellinen järjestys” (Teokset, 26. osa, s. 215).

Työläiset ja talonpoikaisköyhälistö kukistivat porvariston diktatuurin ja pystyttivät proletariaatin diktatuurin.

Vuoden 1917 lokakuun 25. (marraskuun 7.) päivä piirtyi historiaan Venäjän Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voiton päivänä.

Edustajakokouksen toisessa istunnossa lokakuun 26. pnä V. I. Lenin esiintyi kahdesti. Ensimmäisen alustuksensa V. I. Lenin omisti rauhankysymykselle. Edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Dekreetin rauhasta ilmoittaen siinä Neuvostohallituksen sanovan kokonaan irti kaikki anastussopimukset ja kehottaen kaikkia sotaä käyviä kansoja ja niiden hallituksia aloittamaan heti neuvottelut yleisen oikeudenmukaisen demokraattisen rauhan solmimisesta. Otettuaan vallan käsiinsä kansa aloitti ensi työkseen taistelun rauhan puolesta innostaen koko ihmiskuntaa näyttämällä esimerkkiä.

Rauhandekreetissä sota julistettiin „mitä suurimmaksi ihmiskuntaa vastaan tehdyksi rikokseksi” ja ilmoitettiin virallisesti oltavan valmiita solmimaan heti rauha ilman aluevaltauksia ja sotakorvauksia sellaisilla ehdoilla, jotka ovat yhtä oikeudenmukaisia kaikkiin kansoihin nähden.

Ensimmäisen kerran historiassa julistettiin kansainvälisissä suhteissa noudatettavaksi uusia periaatteita, jotka tuomitsivat sodan kiistakysymysten ratkaisukeinona ja tekivät sosialistisen valtion ulkopolitiikan perustaksi rauhan. Jo tässä ensimmäisessä neuvostoasetuksessa esitettiin leniniläinen ajatus kahden, rakenteeltaan erilaisen yhteiskuntajärjestelmän rinnakkainolon mahdollisuudesta.

V. I. Leninin toisen alustuksen pohjalla edustajakokous hyväksyi Dekreetin maasta, jossa kaikki tilanherrojen maat julistettiin konfiskoitaviksi korvauksetta ja kaiken maan siirtyvän kansan haltuun.

Bolševikkipuolue täytti lupauksensa, jotka se oli antanut kansalle ohjelmassaan. Maadekreetti toteutti talonpoikaiston voisoataiset toiveet. Kansan haltuun siirtyi yli 150 miljoonaa hehtaaria maata. Ensimmäisen kerran historiassa talonpojat

vapautuivat maata rasittavista veloista — he olivat velkaa yksistään Talonpoikaispankille lähes puolitoista miljardia ruplaa, minkä lisänä olivat tilanherroille, koronkiskureille ja kula-keille maksettavat yksityisvelat. Maadekreetti vapautti talonpojat maksamasta vuotuista maanvuokraa ja käyttämästä varoja uusien maiden ostoon 700 miljoonan kultaruplan arvosta. Suoritettiin siis maan kansallistaminen. Maa muuttui koko valtion omaisuudeksi.

Maadekreettiin oli sisällytetty ns. talonpoikien evästys, jonka olivat laatineet eserrät talonpoikain 242 paikallisen evästyksen perusteella. Vallassa ollessaan eserrät eivät olleet tehneet mitään tämän evästyksen toteuttamiseksi käytännössä. Mutta bolševikit tekivät heti ensimmäisenä vallassaolopäivänään tuosta talonpoikien evästyksestä lain. Samalla kun evästyksessä vaadittiin maan yksityisomistuksen lakkauttamista ja tilanherrojen maiden korvauksetonta konfiskointia, siinä puollettiin tasajakoon perustuvaa maankäyttöä, minkä suhteen bolševikkipuolue oli eri mieltä. Vastatessaan niille, jotka moittivat puoluetta evästyksen hyväksymisen johdosta, V. I. Lenin sanoi:

„...demokraattisena hallituksena me emme voi sivuuttaa alimpien kansankerrosten päätöstä, vaikka olisimmekin eri mieltä siitä. Elämän koettelemuksissa, soveltaessaan tuota päätöstä käytännössä, noudattaessaan sitä paikkakunnallaan, talonpojat tulevat itse ymmärtämään, mikä on totuus” (Teokset, 26. osa, s. 228).

Tässä toimenpiteessä ilmeni puolueen viisaus, sen taktiikan joustavuus, sen kyky ottaa huomioon joukkojen edut ja se varma usko, että talonpojat asettuvat agraarikysymyksessä täydellisesti bolševikkien linjan kannalle.

Samana päivänä, lokakuun 26. p:nä, Neuvostojen II edustajakokouksessa muodostettiin Kansankomissaarien Neuvosto, jonka johtoon tuli V. I. Uljanov-Lenin. Kansa uskoi maan johdon bolševikkipuolueelle.

Pietarin jälkeen Neuvostovalta saavutti voiton myös Moskovassa, missä taisteluja käytiin joitakin päiviä, ja sittemmin kaikkialla maassa.

Monilla paikkakunnilla Neuvostovallan vakiintumisen puolesta käytyä taistelua vaikeuttivat valkokaartilaiden ja porvarillisten nationalististen vastavallankumouksellisten esiintymiset (Ukrainassa Keskusrada, Donilla atamaani Kaledin, Orenburgissa atamaani Dutov).

Mutta vaikka olosuhteet maan eri seuduilla olivatkin erilaiset (bolševikkipuolueen vaikutuksen voimakkuus, teollisen kehityneisyyden ja proletaarijoukkojen määrän huomattava erilaisuus, kansalliset erikoisuudet jne.), niin sittenkin Neuvostovalta vakiintui verraten lyhyessä ajassa laajan Venäjän koko alueella.

6. Vallankumouksen voiton syyt. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen kansainvälinen merkitys

1. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton perussyynä oli se, että vallankumouksen johdossa oli Venäjän työväenluokka. Yhdelläkään kansainvälisen työnarmeijan osastolla ei ollut niin valtavan suurta, historiallisesti mitä lyhimmissä ajassa kertynyttä kokemusta. Venäjän proletariaatti loi V. I. Leninin johdolla aikaisemmin kuin muut luokat oman puolueensa. Työväenluokka johti koko kansan taistelua itsevaltiutta ja porvariston diktatuuria vastaan. Työtätekevien muut kerrokset vakuutuivat siitä, että proletariaatissa niillä oli taistelija, joka puolusti koko tilanherrojen ja porvariston ikeen alla nääntyvän kansan etuja. Venäjän proletariaatti oli maan kaiken yhteiskunnallisen ja poliittisen kehityksen tärkein liikkeelle-paneva voima.

2. Lokakuun vallankumous voitti siksi, että Venäjällä oli muodostunut sellainen yhteiskunnallinen voima, proletariaatin ja talonpoikaiston liitto, joka nujersi aikansa eläneiden luokkien vastarinnan. Vallankumouksen kulussa bolševikit paljastivat työväenluokan asian kavaltajat, opportunistit, jotka väittivät, että proletariaatti voi ottaa vallan ja pysyä vallassa vain siellä, missä se muodostaa väestön enemmistön. Venäjän proletariaattia tuki täydellisesti talonpoikaisköyhälistö, joka muodosti Venäjän maalaisväestön valtaenemmistön, noin 65%. Oman elämäkokemuksensa nojalla ja bolševikkipuolueen laajaperäisen työn tuloksena laajat talonpoikaissjoukot tajusivat, että ne saavat maata, rauhan, leipää ja vapauden vain proletariaatin johdolla. Valloittamalla proletariaatin puolelle työtätekevän talonpoikaiston enemmistön bolševikit valloittivat porvaristolta sen talonpoikaissreservit.

3. Lokakuun vallankumous erosi kaikista muista vallankumouksista siinä, että työläiset muodostivat omat vallanelimensä. Venäjän proletariaatin syvissä riveissä syntyi uusi vallankumouksellisen vallan muoto — Työläisten edustajien neuvostot. Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostot olivat proletariaatin ja talonpoikaiston liiton elimiä, se järjestömuoto, jossa ollennoitui työläisten johtama työläisten ja talonpoikien liitto.

„Jollei kansan vallankumouksellisten luokkien luovan toiminnan ansiosta olisi muodostunut Neuvostoja”, V. I. Lenin kirjoitti, „niin proletaarinen vallankumous olisi muodostunut Venäjällä toivottomaksi yritykseksi...” (Teokset, 26. osa, s. 80).

4. Lokakuun vallankumous voitti siksi, että sen vihollinen, Venäjän porvaristo, oli melko heikko. Venäjän porvariston poliittinen raihnaisuus, pelkuruus ja kokemuksen vähyytys johtuivat

Venäjän kapitalismin koko historiallisesta kehityksestä, siitä, että se oli jäänyt jälkeen kehittyneimpien kapitalistimaiden kapitalismiin verrattuna ja oli riippuvainen ulkomaisesta pääomasta. Myös sovittelijat, eserrät ja menševikit, osoittautuivat voimattomiksi auttamaan Venäjän porvaristoa. Bolševikit paljastivat heidät monien taisteluvuosien kuluessa porvariston asiamiehiksi. Lokakuun vallankumouksen edellä nämä puolueet siirtyivät avoimesti vastavallankumouksen leiriin ja puolustivat kapitalistista järjestelmää.

5. Vallankumouksen ratkaisevimpia voiton ehtoja oli se, että kansanjoukkoja johti kokenut, taistelukykyinen, vallankumouksellinen bolševikkipuolue. Puolue piti ohjeenaan työväenluokan edistyksellistä oppia — marxismin-leninismien oppia.

Vallankumouksen valmistelu- ja suorituskaudella puolue teki erittäin suuren työn teorian alalla rikastuttaen marxilaisuutta uusilla toteamilla. Puolueen Huhtikuun konferenssin ja VI edustajakokouksen päätöslauselmissa, KK:n päätöksissä ja ennen kaikkea V. I. Leninin teoksissa on perusteltu teoreettisesti porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittyminen sosialistiseksi vallankumoukseksi ja kehitelty sitä vastaava konkreettinen suunnitelma.

Puolue perusteli ja todisti taistelussa opportunisteja vastaan oikeaksi sen opin, jonka mukaan sosialismin voitto Venäjällä on mahdollinen, sillä kapitalismin kehitys Venäjällä oli luonut objektiiviset edellytykset sosialismin toteuttamiselle maassa ja ristiriitojen erikoinen kärkevyys oli tehnyt Venäjästä imperialismin ketjun heikoimman renkaan. V. I. Lenin kehitti marxilaista sosialistisen vallankumouksen teoriaa, osoitti ja perusteli sen, että proletariaatin diktatuurin valtiomuotona on Neuvostotasavalta, kehitteli aseellista kapinaa koskevia marxilaisia katsomuksia muovaten ne marxilaiseksi kapinaopiksi.

Lokakuun Suuri vallankumous on mallinäyte leniniläisen sosialistista vallankumousta koskevan teorian käytännöllisestä soveltamisesta ja toteuttamisesta.

Työtätekevät joukot olivat nähneet vallassa kaikkia muita puolueita sekä erikseen että erilaisina yhdistelminä. Ne olivat nähneet vallassa kadettipuolueen, joka edusti koko porvaristoa; niillä oli kokemusta kadettien, eserrien ja menševikkien yhteisestä vallasta; ne olivat tulleet tuntemaan eserrät ja menševikit sen perusteella, mitä nämä tekivät ollessaan enemmistönä Neuvostoissa. Kaikki porvarilliset ja sovittelevat puolueet kärsivät vallankumouksen kulussa vararikon paljastaen vastavallankumouksellisen olemuksensa. Työtätekevät käänsivät selkensä puolueille, jotka pyrkivät sovintoon porvariston kanssa, ja käyttäen oikeuttaan kutsua pois edustajiaan alkoivat karkottaa Neuvostoista sellaisia edustajia, jotka eivät olleet osoittautuneet luottamuksen arvoisiksi, ja valita näiden tilalle bolševikkeja,

sillä bolševikit olivat todistaneet käytännössä, että he ovat johdonmukaisia kansan etujen puolustajia ja taistelevat todella vapauden ja riippumattomuuden puolesta. Tällä tavalla menševikit ja eserrät eristettiin joukoista. Bolševikkipuolue oli ainoa puolue, joka yksinomaisesti johti proletariaatin ja kaikkien muiden työtätekevien vallankumouksellista taistelua.

Bolševikkipuolueen onnistui yhdistää kaikki erilaiset vallankumoukselliset liikkeet ja suunnata ne samaan kohteeseen, kukistamaan imperialismia. Puolue yhdisti yhdeksi vallankumoukselliseksi vyöryksi yleiskansallisen rauhanliikkeen, sen talonpoikain taistelun, jota nämä kävivät maasta ja tilanherrojen sortovaltaa vastaan, kansallisen vapaustaistelun, jota Venäjän sorretut kansat kävivät kansallisuussortoa vastaan, sekä yhteiskunnan johtavan voiman, proletariaatin, taistelun, jonka tavoitteena oli sosialismi. Bolševikkipuolueen johdolla työläiset ja talonpoikaisköyhälistö kukistivat porvariston hallituksen ja pystyttivät Neuvostovallan.

Nämä ovat ne tärkeimmät sisäiset syyt, jotka takasivat vallankumouksen menestyksen.

Niitä kansainvälistä laatua olevia syitä, jotka varmistivat Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen menestymisen, oli se, että vallankumous alkoi imperialistisen maailmansodan aikana. Englantilais-ranskalainen liittoutuma enempää kuin saksalainenkaan liittoutuma ei voinut antaa välitöntä aseellista apua Venäjän porvaristolle. Ne auttoivat sitä aineellisin varoin ja järjestämällä salaliittoja, mutta ne eivät voineet antaa sille mitään huomattavampia sotilaallisia voimia. Jäätyään yksin vastakkain Venäjän proletariaatin kanssa, joka oli kaikkien työtätekevien johdossa, Venäjän porvaristo ei voinut kestää joukkojen rynnistystä.

Myös maailman proletariaatin tuella oli valtava merkitys vallankumoukselle. Lokakuun vallankumouksen vaikutuksesta kaikissa kapitalistisissa maissa voimistui vallankumouksellinen joukkoliike. Maailman proletariaatin liikehtiminen sitoi imperialistien käsiä ja teki siten Lokakuun Suuren vallankumouksen voittokulun maassa helpommaksi.

Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen kansainvälistä merkitystä määriteltessään V. I. Lenin kirjoitti, että se ilmeni kahdessa muodossa: vaikutuksena muiden maiden vallankumoukselliseen liikkeeseen ja Venäjän vallankumouksen peruspiirteiden välttämättömänä kertaantumisenä maailman mitassa.

Kaikilla Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen peruskysymyksillä on kansainvälinen merkitys sanan laajassa mielessä. Lokakuun vallankumouksen välittömän vaikutuksen seurauksena alkoi liikehtiä koko riistettyjen maailma, koko imperialismin sorron alla nääntyvä ihmiskunta. Useat

vallankumoukset — Saksan, Itävalta-Unkarin ja muiden maiden vallankumoukset — sekä Euroopan ja Amerikan työväen vallankumoukselliset joukkoesiintymiset järkyttivät kapitalistista maailmaa perustuksia myöten. Myös siirtomaiden orjuutetut kansat alkoivat liikehtiä. Venäjän vallankumous antoi alun vallankumouksellisen työväenliikkeen ja kansallisen vapaustistelun yhdistymiselle yhtenäiseksi voimaksi, joka pystyy kaatamaan imperialismin.

Lokakuun vallankumous oli mitä selvin ilmaus kapitalismin yleisen kriisin kärjistymisestä. Venäjän vallankumous katkaisi imperialismin ketjun ja mahdollisti uuden, sosialistisen yhteiskunnan luomisen. Tehtiin loppu imperialismin jakamattomasta herruudesta. Maapallon kuudenneksellä kohotettiin sosialismin lippu. Maailma jakautui kahdeksi leiriksi: muodostui kuolevan kapitalismin leiri ja kehittyvän sosialismin leiri. Lokakuun vallankumous aloitti uuden aikakauden ihmiskunnan historiassa — aikakauden, jolloin tehdään loppu kaikkinaisesta riistosta, kommunismin voiton aikakauden.

Lokakuun vallankumouksella oli valtava kansainvälinen merkitys, ei ainoastaan siksi, että se antoi sysäyksen koko maailmanhistorian kehitykselle, vaan myös siksi, että se osoitti peruspiirteidensä toistumisen väistämättömäksi jokaisen maan sosialistisessa vallankumouksessa. Se osoitti, että vallankumous ei voi voittaa ilman työläisten johtamaa proletariaatin ja talonpoikaiston liittoa, ilman proletariaatin diktatuuria, joka on proletariaatin ja talonpoikaiston erikoinen luokkaliitto. V. I. Leninin peruskatsomus proletariaatin diktatuurista olennoitui klassillisesti Venäjällä Lokakuun vallankumouksessa. Puhuessaan proletariaatin diktatuurista V. I. Lenin ei käsittänyt sitä ainoastaan venäläisten työläisten ja venäläisten talonpoikien liitoksi, vaan myös venäläisten työläisten ja Venäjän kaikkien eri kansallisuutta olevien työtätekevien liitoksi, siis kehittyneen maan proletariaatin ja siirtomaiden sorrettujen kansojen liitoksi. Nämä sosialistisen vallankumouksen leniniläisen teorian perusajatuksat pitävät paikkansa kaikkiin maihin nähden.

Lokakuun vallankumouksen tärkein yleismaailmallinen merkitys on siinä, että se oli maailman ensimmäinen vallankumous, joka antoi kansalle paitsi poliittiset oikeudet myös aineelliset edellytykset hyvään toimeentuloon.

Neuvostoliitossa Lokakuun Suuren vallankumouksen voiton jälkeen alkaneen sosialistisen rakennustyön teorialla ja käytännöllä on valtava merkitys maailman proletariaatille. Neuvostomaan kohtalona oli avata ensimmäisenä tietä siirryttäessä kapitalismista sosialismiin.

Lokakuun vallankumous osoitti koko maailmalle ja ennen kaikkea riippuvaisten maiden ja siirtomaiden kansoille, jotka muodostavat enemmän kuin puolet ihmiskunnasta, kansallisuuskysymyksen ainoan oikean ratkaisutavan.

Venäjän sosialistisen vallankumouksen voitto todisti selvästi marxismin-leninismien aatteiden voimallisuuden, osoitti oikeaksi bolševikkipuolueen strategian ja taktiikan ja teki siten kaikille työtätekeville helpommaksi taistella rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta.

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Vuoden 1917 Lokakuun vallankumous osoitti kaikille työtätekeville, että vain bolševikkipuolue oli se voima, joka pystyi tekemään lopun kapitalistisesta järjestelmästä, estämään kansakunnallisen romahduksen, johtamaan maan itsenäisen kehityksen tielle. V. I. Leninin Huhtikuun teeseissä ja VII Yleisvenäläisen puoluekonferenssin päätöksissä puolue esitti kansalle konkreettisen suunnitelman porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittämisestä sosialistiseksi ja kutsui joukkoja taisteluun kaiken vallan siirtämiseksi Neuvostoille, sillä vain ne saattoivat antaa kansalle rauhan, leipää, maata ja vapauden. V. I. Lenin osoitti, että Neuvostot ovat proletariaatin diktatuurin valtiomuoto.

Esittäessään tunnuksen „Kaikki valta Neuvostoille!” puolueen lähtökohtana oli mahdollinen vallankumouksen rauhanomainen kehitys, kaiken vallan veretön siirtyminen Neuvostoille, proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin muuttuminen rauhanomaisen kehityksen tietä proletariaatin sosialistiseksi diktatuuriksi.

Mutta vallankumouksen rauhanomainen kehitys osoittautui mahdottomaksi heinäkuun tapahtumien jälkeen, kun vastavallankumouksellisen porvariston onnistui saada käsiinsä koko valta. Puolueen VI edustajakokouksessa päätettiin luopua väliaikaisesti tunnuksesta „Kaikki valta Neuvostoille”, koska menševikit ja eserrät olivat muuttaneet Neuvostot vastavallankumouksellisen Väliaikaisen hallituksen lisäkkeeksi. Menševikit ja eserrät siirtyivät lopullisesti vastavallankumouksellisen porvariston leiriin.

Kornilovin kapinan ja sen tukahduttamisen yhteydessä alkaneen uuden vallankumouksellisen nousun ansiosta Neuvostot elpyivät ja muuttuivat jälleen joukkojen vallankumouksellisiksi taisteluelimiksi. Alkoi Neuvostojen bolševisoimisvaihe. Puolue esitti jälleen tunnuksen „Kaikki valta Neuvostoille!”, mutta nyt tällä tunnuksella kutsuttiin kapinaan porvariston diktatuuria vastaan ja pystyttämään proletariaatin diktatuuria.

Toimimalla uhrautuvasti joukkojen keskuudessa ja noudattamalla joustavaa, konkreettisen tilanteen mukaista taktiikkaa puolue kokosi lippunsa ympärille proletariaatin, sai kansanjoukot vakuuttumaan aatteidensa oikeellisuudesta ja kansan nousemaan ratkaisevaan taisteluun Väliaikaista hallitusta vastaan.

Kommunistinen puolue oli vallankumouksessa työtätekevien nerokkaana, kokeneena johtajana suunnaten taitavasti työväen kaikkinaista taistelua sille ainoalle oikealle tielle, jota kulkien voitiin valloittaa vapaus ja rakentaa luokaton yhteiskunta.

Eserrät ja menševikit eivät kyenneet pelastamaan Väli-aikaista hallitusta. Nuo puolueet päätyivät kehityksessään siihen, että niistä tuli Lokakuun vallankumouksen edellä vastavallankumouksen suoranaisia kannattajia, kapitalistisen järjestelmän puoltajia. Vallankumouksen kulussa ja bolševikkien selitystyön ansiosta kansanjoukot tajusivat eserrien ja menševikkien olevan olemukseltaan vastavallankumouksellisia. Joukot vakuutuivat siitä, että vain bolševikkipuolueella sanat ja teot käyvät yhteen ja että vain se poistaa kaikkinaisen riiston ja pelastaa maan tuholta. Työläiset, työtätekevät talonpojat ja sotilaat vakuutuivat siitä, että tämä puolue on uskollinen kansan etujen puoltaja, he vakuutuivat siitä, että sen jäsenet ovat sankareita, että kommunistit ovat valmiita kaatumaan sosialistisen vallankumouksen voiton hyväksi. Kansanjoukot uskoivat kohtalonsa bolševikkipuolueen huomaan, sillä vain se oli niiden etujen ainoa vallankumouksellinen ja loppuun saakka johdonmukainen puolustaja. Tämän puolueen kutsusta ne kukistivat porvarillisen Väliaikaisen hallituksen ja pystyttivät sosialistisen Neuvostotasavallan.

Lokakuun sosialistinen vallankumous oli kansan vallankumous. Se teki lopun riistäjien sortovallasta. Se saattoi voimaan proletariaatin diktatuurin, ja proletariaatti ryhtyi talonpoikaisköyhälistön tukemana luomaan kommunistisen yhteiskunnan perustaa. Lokakuun vallankumous aloitti ihmiskunnan historiassa uuden aikakauden — sosialismin ja kommunismin voiton aikakauden.